

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ СРС ТА ВИКОНАННЯ  
КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ І ІСТОРІЯ  
УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»**

**ДЛЯ СТУДЕНТІВ 1-го КУРСУ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ**

«Узгоджено»

Завідувач навчально-консультаційного  
центру Волошина О.В.

«Затверджено»

на засіданні кафедри українознавства  
та соціальних наук

Протокол №\_\_ від \_\_\_\_ 2017 р  
Зав. кафедри \_\_ Бубнов І.В.

Одеса 2017 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ СРС ТА ВИКОНАННЯ  
КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ І ІСТОРІЯ  
УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»**

**ДЛЯ СТУДЕНТІВ 1-ГО КУРСУ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ**

Одеса 2017 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ СРС ТА ВИКОНАННЯ  
КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ І ІСТОРІЯ  
УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»**

**ДЛЯ СТУДЕНТІВ 1-ГО КУРСУ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ**

«Узгоджено»  
у навчально-консультаційному  
центрі ОДЕКУ

Одеса 2017 р.

Методичні вказівки щодо організації СРС та виконання контрольної роботи з дисципліни «Історія України і Історія української культури» для студентів 1-го курсу заочної форми навчання всіх напрямів підготовки.

Кафедра українознавства та соціальних наук Одеського державного екологічного університету. ОДЕКУ, Одеса, 2017 р.

Укладач: Краснянська Н.Д., ст. викладач.

## З М І С Т

Вступ

1. Загальна частина.....	
1.1 Мета і завдання курсу .....	
1.2 Перелік тем теоретичного та практичного курсу «Історія України і історія української культури» .....	
1.2.1 Теоретичний модуль.....	
1.2.2. Практичний модуль.....	
1.3. Організація самостійної роботи студентів.....	
1.4. Організація поточного та підсумкового контролю знань студентів з дисципліни «Історія України і історія української культури».....	
2. Повчання щодо виконання міжсесійної контрольної роботи.....	
3. Тематика контрольних робіт.....	
4. Список рекомендованої літератури та навчально-методичного забезпечення.....	
4.1. Основна література.....	
4.2. Додаткова література.....	
4.3. Інформаційні ресурси.....	
5. Перелік питань до поточного та підсумкового семестрового контролю.....	

## Вступ

Мета методичних вказівок – допомогти студентам заочного факультету у самостійному вивченні та засвоєнні матеріалу базової дисципліни «Історія України і історія української культури», а також – надання рекомендацій, щодо написання контрольних робіт, що передбачені у відповідності з робочою навчальною програмою цього курсу.

Самостійна робота студентів складається з:

- конспектування та вивчення матеріалу визначених тем та теоретичних питань курсу «Історія України і історія української культури»;
- засвоєння змісту основних понять та термінів з відповідних тем, що є складовою частиною їх базової компоненти;
- виконання міжсесійної контрольної роботи

В результаті виконання самостійної роботи студенти мають отримати тверді знання в межах розглянутих тем та теоретичних питань, а саме:

Виконання самостійної роботи повинно забезпечити формування у студентів відповідних умінь та навичок, а саме:

- оволодіння понятійно-категоріальним апаратом історичної науки;
- здобуття практичних навичок самостійного аналізу сучасних історичних явищ і процесів, вміння прогнозувати напрями і перспективи їх розвитку;
- вміння застосовувати історичні знання у професійній і громадській діяльності;
- формування національної свідомості, виховання громадянської позиції студентів та залучення їх до демократичних цінностей.

## 1. Загальна частина

### **Мета та завдання навчальної дисципліни «Історія України і Історія української культури»**

**Мета** вивчення навчальної дисципліни – прилучення студентів до вивчення історії України і Історії української культури для забезпечення національно-патріотичного виховання, для формування національної свідомості, зростання почуття любові та поваги до своєї Вітчизни, для виховання громадянської позиції студентів та залучення їх до демократичних цінностей.

**Головним завданням і предметом** вивчення дисципліни «Історія України і Історія української культури» забезпечити високий рівень історичних знань та історичного мислення у студентів. Вони оволодівають базовими знаннями з важливих проблем, періодів історії закономірного розвитку людського суспільства (а також ролі народу й окремих його особистостей як суб'єктів суспільно-історичної діяльності і культури) та державотворчих традицій на території України від найдавніших часів і до сьогодення.

#### **Знання:**

- важливі проблеми, періоди вітчизняної історії, починаючи з далекого минулого, з появи людей на території сучасної України, їх розселення та складання способу життя, головним чином проблеми витоків українського народу, віхи його висхідного історичного шляху і значного вкладу в розвиток культури світової цивілізації, багатовікової історії українського національно-визвольного руху, українського державотворення, здобуття Україною незалежності, утвердження і розбудови Української держави в 90-х рр. ХХ – на поч. ХХІ ст.;

- пізнавальну, практично-політичну, світоглядну і виховну функції історії України і Історії української культури;

- методологію історичної науки, новітні історичні концепції;

- повчальні уроки минулого;

- найновішу науково-історичну літературу, матеріали історичних досліджень по актуальних проблемах, обговорених останнім часом на всеукраїнських та міжнародних науково-теоретичних і науково-практичних конференціях.

#### **Уміння:**

- самостійно осмислювати загальні закономірності розвитку суспільства, враховуючи історичний досвід, який застерігає всіх від ігнорування, а тим більше порушення їх, від силових спроб загальмувати або зупинити суспільний прогрес, від ворожнечі чи відкритої конфронтації, що загрожують непоправними катаклізмами;

- пояснюючи події й процеси минулого, вияснити їх причини і наслідки;

- точно і зважено, без упередженості враховувати вплив об'єктивних і суб'єктивних факторів на історичні процеси;
- проводячи аналіз, ґрунтуватися на важливих і обов'язкових для дотримання методологічних принципах: а) історизму, б) об'єктивності, в) соціального підходу, г) альтернативності, д) творчого характеру; застосовувати сучасні методологічні підходи до вітчизняної історії;
- творчо працювати з історичними джерелами, документами та науковою літературою, критично розглядати їх;
- всебічно і глибоко аналізувати сучасність, щоб завжди мати впевненість у правильності обраного шляху, підтвердженого попереднім досвідом;
- застосовувати тверді знання з історії України і Історії української культури у повсякденній діяльності (як майбутні фахівці), для орієнтації в суспільно-політичному житті, оцінки суспільних явищ, подій, процесів;
- бачити у вітчизняній історії, тобто у минулому суспільстві і його сьогоденні, все те, що повчає, дає досвід, уроки;
- виявляти особливості розвитку сучасної вітчизняної історичної науки, як нашими вченими-істориками, так і зарубіжними, в тому числі дослідниками-істориками української діаспори.

***Компетенції:***

- правильно розуміти уроки історії, ясно бачити розвиток суспільних, політичних, культурних процесів в державі, їх взаємодію, навчитися робити загальногромадянські, загальноцивілізаційні висновки з історичного минулого України.



## 1.2.1. Перелік тем теоретичного та практичного курсу дисципліни «Історія України і історія української культури»

### 1.1.1. Теоретичний модуль

Назва змістовного модуля	Назва теми
<p style="text-align: center;"><b>ЗМ-Л1</b></p> <p><b>Історія українських земель від найдавніших часів до першої половини XVII ст. Поступове загарбання українських земель іноземними державами (з 40-их рр. XIV ст.).</b></p>	1. Витоки українського народу та його культури.
	2. Східнослов'янська держава Київська Русь.
	3. Історія українських земель в другій половині XII ст. – першій половині XIV ст. Галицько-Волинська держава.
	4. Культура Київської Русі та Галицько-Волинської держави.
	5. Поступове загарбання українських земель іноземними державами (40-і рр. XIV ст. - перша половина XVI ст.). Виникнення і розвиток українського козацтва. Українські землі у складі Речі Посполитої
	6. Українська культура XIV-перша половина XVII ст.
	7. Національно-Визвольна війна під проводом Богдана Хмельницького. Московсько-Переяславський договір
	8. Доба руїни. Гетьманування Івана Мазепи. Козацько-гетьманська держава (сер. XVII - кін. XVIII ст.) Українська культура (сер. XVII - XVIII ст.).
	9. Українські землі під владою Російської та Австрійської (з 1867 р. Австро-Угорської) імперій.

<p><b>культурне відродження.</b></p> <p><b>ЗМ-ЛЗ</b></p> <p><b>Україна на початку ХХ століття та між двома світовими війнами. Україна в роки посилення сталінського тоталітарного режиму, в часи «хрущовської відлиги» та «горбачовської перебудови». Україна в період державотворення (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)</b></p>	<p>Національно-культурне відродження України (кінець ХVІІІ ХІХ ст.).</p>
	<p>10. Україна на початку ХХ ст. Перша світова війна. Революційні події в Україні.</p> <p>11. Відродження, обстоювання державності українського народу (1917-1920 рр.).</p> <p>12. Україна в міжвоєнний період (1921-1939 р.р.) Основні тенденції культурного розвитку 20-30-х років ХХ ст.</p>
	<p>13. Україна в роки Другої світової війни та її складової частини – Великої вітчизняної. Культура в роки Великої вітчизняної війни</p> <p>14. Роки посилення сталінського тоталітаризму (1945 -1953 рр.). «Хрущовська відлига» (1953-1964 рр.).</p> <p>15. Період застою і кризи радянського суспільства (1964 – 1985 рр.). Часи перебудови та активізації суспільно-політичного життя в Україні (1985 – 1991 рр.) Культурні процеси 60-80-х років</p> <p>16. Україна – незалежна держава. Поступ у ХХІ ст. Проголошення незалежності України. Будівництво демократичної правової держави. Встановлення рівноправних відносин з країнами світу та утвердження України на міжнародній арені.</p> <p>17. Культура в часи перебудови та становлення незалежної держави</p>

## Програма практичного модуля

Змістовні модулі	Форма занять	Назва теми
<b>ЗМ-III</b>	Семінарське заняття № 1	1. Витоки українського народу та його культури.
	Семінарське заняття № 2	.2. Східнослов'янська держава Київська Русь.
	-----	-----
	Семінарське заняття № 3	3. Історія українських земель в другій половині XII ст. – першій половині XIV ст. Галицько-Волинська держава.
	Семінарське заняття № 4	. 4. Культура Київської Русі та Галицько-Волинської держави.
Семінарське заняття № 5	5. Поступове загарбання українських земель іноземними державами (40-і рр. XIV ст. - перша половина XVI ст.). Виникнення і розвиток українського козацтва. Українські землі у складі Речі Посполитої.	
	Семінарське заняття № 6	6. Українська культура XIV-перша половина XVII ст.

ЗМ-П2	Семінарське заняття № 7	7.Національно-Визвольна війна під проводом Богдана Хмельницького. Московсько-Переяславський договір
	Семінарське заняття № 8	8.Період руїни. Гетьманування Івана Мазепи. Козацько-гетьманська держава (сер. XVII - кін. XVIII ст.). Українська культура ( сер. XVII – XVIII ст)
	Семінарське заняття № 9	9.Українські землі під владою Російської та Австрійської (з 1867 р. Австро-Угорської) імперій. Національно-культурне відродження України (кінець XVIII - XIX ст.).
	Семінарське заняття № 10	10. Україна на початку XX ст. Перша світова війна. Революційні події в Україні.
	Семінарське заняття № 11	11. Відродження і обстоювання державності українського народу (1917-1920рр.).
	Семінарське заняття № 12	12.. Україна в міжвоєнний період (1921-1939 р.р.) Основні тенденції культурного розвитку 20-30-х років XX ст.
	Семінарське заняття № 13	13.Україна в роки Другої світової війни та її складової частини – Великої вітчизняної. Культура в роки Великої вітчизняної війни
	Семінарське заняття № 14	14.Роки посилення сталінського тоталітаризму (1945 -1953 рр.). «Хрущовська відлига» (1953-1964 рр.).
	Семінарське заняття № 15	15.Період застою і кризи радянського суспільства (1964 – 1985 рр.). Часи перебудови та активізації суспільно-політичного життя в Україні (1985 – 1991 рр.) Культурні процеси 60-80-х років
	Семінарське заняття № 16	16.Україна – незалежна держава. Поступ у XXI ст. Проголошення незалежності України .Будівництво демократичної правової держави Встановлення рівноправних відносин з країнами світу та утвердженням України на міжнародній арені.
	Семінарське заняття № 17	17. Культура в часи перебудови та становлення незалежної держави

## Література

### **Основна:**

1. Нагайник В.А. Витоки українського народу. Східнослов'янська держава Київська Русь: Електронна версія конспекту лекцій з дисципліни «Історія України». – 2-е вид., перероб. і доп. – Одеса: ОДЕКУ, 2008. – 88 с.
2. Влялько В.А., Довженко Л.В. Історія українських земель у II-й половині XII - I-й половині XIV ст. ст. Галицько-Волинська держава: Конспект лекції з дисципліни «Історія України». - Одеса: ОГМІ, 1999.
3. Нагайник В.А., Влялько В.А. Українські землі у складі Польського королівства і Великого князівства Литовського та їх об'єднаної держави Речі Посполитої: Конспект лекції – Одеса: ОДЕКУ, 2002. – 82 с. – (електронна версія).
4. Глушкова Н М. Історія української культури. Конспект лекцій.-Одеса. «ТЕС».2012.- 150с.
5. Історія України/Відп.ред. Ю. Сливка; керівник авт.кол. Ю. Зайцев. – Вид. 4-те. – Львів: світ, 2003. – 520с. з іл.
6. Савченко Н.М., Подольський М.К. Історія України: модульний курс. Навчальний посібник. - Київ, Центр навчальної літератури, 2006.- 543с.

### **Додаткова:**

1. Влялько В.А. Історія України (терміни і поняття): Навч. посібник. - Одеса: Екологія, 2006.- 26с.
2. Влялько В.А. Україна між двома війнами (1921-1939 рр.): Конспект лекцій. – Одеса: Вид-во «ТЭС», 2011. – 45 с. – (електронна версія).
3. Нагайник В.А. Визвольна війна українського народу середина сер. XVII ст. Утворення національної Козацької держави: Електронна версія конспекту лекцій з дисципліни «Історія України». – Одеса: ОДЕКУ, 2009. – 60 с.
4. Нагайник В.А. Україна в роки Другої світової війни та її складової частини – Великої Вітчизняної (1939-1945): Конспект лекції з дисципліни «Історія України». – Одеса: ОДЕКУ, 2013.–151 с. – (електронний варіант).
5. Бойко О.Д. Історія України: Посібник. – Київ: Видавничий центр «Академія», 2001. – 656с.
6. Кордон М.В. Історія української культури: навч. посіб.-Львів: «Магнолія 2006», 2011.- 335с.
7. Світлична В.В. Історія України: Навч. посіб./За ред. Ю.М.Алексєєва. – 3-є вид. – К.: «Каравела», 2006. – 588 с.
8. Субтельний О. Україна: Історія: навчальний посібник / О.Субтельний. – 3-є вид. перероб. і доп. – Київ: Либідь, 1996. – 720с.

Зазначена навчальна і методична літератури з дисципліни «Історія України і Історія української культури» є в наявності у бібліотеці університету та в електронному вигляді на кафедрі українознавства та соціальних наук.

### **1.3. Організація самостійної роботи**

Перш за все, самостійна робота студентів полягає у вивченні зазначених у програмі дисципліни «Історія України і Історія української культури» тем.

Кожна тема потребує вивчення певних розділів теоретичного матеріалу за підручником. Питання для самоконтролю повинні допомогти студентам у засвоєнні визначеного матеріалу.

Представлені списки навчально-методичного забезпечення теоретичного та практичного змістовних модулів можуть бути використані при виконанні міжсесійної контрольної роботи.

#### **2.1. РОЗДІЛ №1: Історія українських земель від найдавніших часів до першої половини XVII ст.**

**2.1.1 При вивченні теми: №1 Витоки українського народу та його культури»** необхідно розглянути наступні питання: Стадії розвитку первісного суспільства; формування людської спільності на території України в стародавні часи; досягнення і значення трипільської культури; причини тривалого заселення півдня України кочовиками та їх місце в історичному розвитку українських земель; причини виникнення, рівень розвитку та причини занепаду античних міст-держав у Північному Причорномор'ї; походження східних слов'ян;

**Мета теми:** Показати, що цей період є найтривалішим в історії України і охоплює час з появи в українських землях перших людей, які пройшли шлях від первісної людини і до сучасного біологічного виду, від первісного людського стада і до зародження державності і цивілізованого суспільства. Довести формування людської спільності на українській території; значення і місце трипільської культури у світовій культурі; історію життя кочових племен та їх місце в історії розвитку української землі; довести значення античних міст-держав Північного Причорномор'я; визначити етапи формування державності в українських землях.

**Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** первісний лад, первісна людини, первісне людське стадо, первісне суспільство, родова община, плем'я, неолітична революція, перший суспільний поділ праці, другий суспільний поділ праці, культура, трипільська культура, автохтонне населення, етногенез, колонізація, кіммерійці, скіфи, сармати, античні міста-держави. велике переселення народів, гуни, анти, слов'яни.

### **Питання для самоконтролю:**

1. В чому основний зміст і предмет історії України як науки і коли вона виникла?
2. Коли первісні люди почали заселяти територію України?
3. Найдавніші племена на території сучасної України та їх державні утворення? .
4. Розкрийте суть та значення неолітичної революції.
5. Які найголовніші причини грецької колонізації Північного Причорномор'я?
6. Які східнослов'янські племена дали початок українському етносу?
7. Які були основні заняття слов'ян у IV-VI ст.?

### **Література до теми:**

1. Нагайник В.А., Влялько В.А. Витоки українського народу. Східнослов'янська держава Київська Русь. Конспект лекцій. – Одеса: ОГМІ, 2001. – С.4-79.
2. Глушкова Н.М. Історія української культури. Конспект лекцій. – Одеса. «ТЕС». 2012. – С.5-20.
3. Баран В., Грицак Я., Зайцев О. Історія України. Навчальний посібник. – Львів, 1996. – С.3-75.
4. Борисенко В.Й. Курс української історії. Навчальний посібник. – К., 1996. – С.3-69.
5. Бойко О.Д. Історія України. – К., 2001. – С.9-40.
6. Грушевський М.С. Ілюстрована історія України. – К., 1992. – С.3-110.
7. Історія України (За загальною ред. В.А. Смолія). – К., 1997. – С.10.
8. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України. Навчальний посібник. – Харків, 2001. – С.4-102.
9. Світлична В.В. Історія України. Навчальний посібник. – Львів, 2002. – С. 11-39.

#### **2.1.2 При вивченні теми №2. « Східнослов'янська держава Київська Русь»**

необхідно розглянути наступні питання: Виникнення і становлення Давньоруської держави, основні етапи становлення, діяльність видатних князів, прийняття християнства, політичний та соціальний устрій, історичне значення Київської Русі

**Мета теми:** Розкрити виникнення, розвиток, розквіт Київської Русі, значення прийняття християнства, причини занепаду держави, історичне значення Київської Русі. Пояснити походження назви Русь, Україна, національної символіки

**Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів :** Київська Русь, варяги, великий князь, віче, держава, дружина, панщина, бояри, смерди, закупи, холопи, феодалі, данина, політика династичних шлюбів, «Руська правда», національна символіка, міжусобні війни, язичництво, християнство, політична роздробленість, Золота Орда

### **Питання для самоконтролю:**

1. Передумови виникнення держави у слов'ян?
2. За яких обставин утворилась держава Київська Русь?
3. Які періоди виділяють у політичній історії Київської Русі?
4. Які століття стали періодом найвищого розвитку Київської Русі?

5. За часів правління якого київського князя було розпочато складання єдиного зводу юридичних законів?
5. В чому полягає значення запровадження на Русі християнства?
6. Які негативні наслідки посилення феодальної роздробленості?
7. Коли вперше згадується назва «Україна» і що вона означала?:
8. Визначте історичне значення Київської Русі?

#### **Література до теми:**

1. Нагайник В.А., Влялько В.А. Витоки українського народу. Східнослов'янська держава Київська Русь. Конспект лекцій. – Одеса: ОГМІ, 2001. – С.4-79.
2. Баран В., Грицак Я., Зайцев О. Історія України. Навчальний посібник. – Львів, 1996. – С.3-75.
3. Борисенко В.Й. Курс української історії. Навчальний посібник. – К., 1996. - С.3-69.
4. Бойко О.Д. Історія України. – К., 2001. – С.41-80.
5. Грушевський М.С. Ілюстрована історія України. – К., 1992.- С.3-110.
6. Історія Православ'я. Хронологічний довідник./ Укл. Бубнов І.В., Потопальська Т.М. – Одеса, ОГМІ, 2001. – С. 3-49.
7. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України. Навчальний посібник. – Харків, 2001. – С.4-102.
8. Світлична В.В. Історія України. Навчальний посібник. – Львів, 2002. - С. 11-39.
9. Історія України (За загальною ред. В.А. Смолія). –К., 1997. - С.10.
10. Шелухін С. Україна – назва нашої землі з найдавніших часів. – Дрогобич, 1992. – С.164-165.

**2.1.3. При вивченні теми №3. « Історія українських земель в другій половині XII ст. – першій половині XIVст. Галицько-Волинська держава»** необхідно розглянути наступні питання: етапи історичного розвитку Галицько-Волинської держави; самостійний розвиток двох князівств; розвиток об'єднаної Галицько-Волинської держави за Романа Мстиславича; розвиток Галицько-Волинської держави за Данила Романовича; розвиток Галицько-Волинської держави за спадкоємців Данила Галицького; поступове політичне ослаблення держави; значення Галицько-Волинської держави в історії українського народу.

**Мета теми:** дати характеристику теоріям походження Галицько-Волинської держави; показати, що протягом ста років після занепаду Київської Русі Галицько-Волинська держава була її безпосереднім спадкоємцем, опорою української державності: вона зберегла від завоювання і асиміляції південну та західну гілки східного слов'янства, сприяла їхній консолідації та усвідомленню власної самобутності; стала новим центром політичного, економічного та духовно-культурного життя; своєю орієнтацією на Захід відкрила доступ в українські землі західноєвропейським культурним впливам; сприяла розвитку міст, запровадженню по містах України Магдебурзького права; представляла східнослов'янську державність на міжнародній арені.



**Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** галицький князь Ярослав Осмомисл, політика династичних шлюбів, волинський князь Роман Мстиславович, Галицько-Волинська держава, князь Данило Романович, політика укладання союзів, розбудова нових міст, Магдебурзьке право, політичне ослаблення держави.

#### **Питання для самоконтролю:**

1. Скільки існує теорій формування Галицько-Волинської держави? Дайте їм коротку характеристику.
2. За яких обставин утворилася Галицько-Волинська держава і коли?
3. Охарактеризуйте роль Романа Мстиславовича?
4. Скільки років продовжувалась боротьба за галицький престол?
5. Охарактеризуйте роль Данила Галицького в історії Галицько-Волинської держави.
6. Хто був останнім князем Галицько-Волинської держави?
7. Визначте історичне значення Галицько-Волинської держави.

#### **Література до теми:**

1. Методичні рекомендації по темі: "Історія українських земель у II-й пол. XII – I-й пол. XIV ст. Галицько-Волинська держава" для ст. 1 курсу. Укладачі: Влялько В.А., Довженко Л.В. – Одеса, ОГМІ. – С.3-31.
2. Аркас М. Історія України-Русі. - Одеса, 1994. – С.107-127.
3. Братко-Кутинський О.А. Нащадки Святої Трійці. – К., 1992. – С.4-6, 24.
4. Дорошенко Д. Нарис історії України. – К., 1992. Т.І – С.80-96.
5. Зайцев Ю. та ін. Історія України. Навчальний посібник. – Львів, 1996. – С.75-83.
6. Заставний Ф.Д. Географія України: У двох кн. – Львів, 1994. – С.6-7.
7. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до XXI ст. – Харків, 2001. – С.104-122.
8. Костомаров М. Історія України в життєписах визначних її діячів. – К., 1991. – С.127-159.
9. Сергійчук В.І. Національна символіка України. – К., 1992. – С.6-11.

**2.1.4. При вивченні теми № 4 « Культура Київської Русі та Галицько-Волинської держави »** необхідно розглянути наступні питання: розкрити поняття культури, Історичні умови розвитку культури. Визначити релігію давніх слов'ян. Звернути увагу на слов'янську міфологію дохристиянського періоду. Роль християнства в розвитку освіти і літератури, архітектури, нові традиції в образотворчому мистецтві Київської Русі. Визначити особливості та характеристику культури Галицько-Волинської Русі.

**Мета теми:** Розкрити значення поняття культури, національної культури, показати в яких історичних умовах розвивалась культура давніх слов'ян. Показати значення прийняття християнства для розвитку писемності, освіти, літератури, архітектури, живопису та образотворчого мистецтва Київської Русі та Галицько-Волинської держави.

**Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів** : культура, релігія, світова релігія, язичництво, християнство, слов'янська писемність, літопис, билини, мозаїка, фреска, ікони, книжкова мініатюра

#### **Питання для самоконтролю:**

1. Що таке культура?
2. Яка релігія була у давніх слов'ян?
3. Де зосереджується розвиток освіти в Київській Русі після прийняття Християнства?
4. Які твори давньоруської літератури вам відомі?
5. Який оригінальний історико-літературний жанр існував в Київській Русі? Наведіть приклади.
6. Який вплив мало Християнство на розвиток архітектури Київської Русі? Наведіть приклади.
7. Які нові жанри з'являються в образотворчому мистецтві?
8. Як розвивалась культура в Галицько-Волинській державі?
9. Яке значення для розвитку сучасної України має культурна спадщина Київської Русі та Галицько-Волинської держави ?

#### **Література до теми:**

1. Глушкова Н.М. Історія української культури: Конспект лекцій. – Одеса: Вид-во “ТЭС”, 2012. – С.21-43.
2. Бойко О.Д. Історія України: Посібник. – Київ: Видавничий центр «Академія», 2001. – С.80-96.
3. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. вид./ За загальн. ред. Яртіся А.В., Шендрика С.М., Черепанової С.О. – Львів: Світ, 1994. – С.20-80.
4. Кордон М.В. Історія української культури: навч. посіб.-Львів: «Магнолія 2006», 2011.-С.38-62.
5. Світлична В.В. Історія України: Навч. посіб./За ред. Ю.М.Алексєєва. – 3-є вид. – К.: «Каравела», 2006. – 588 с
6. Субтельний О. Україна: Історія: навчальний посібник / О.Субтельний. – 3-є вид. перероб. і доп. – Київ: Либідь, 1996. – 720
7. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник / За ред. Черепанової С.О. – Львів: Світ, 1994. – 456 с.

**2.1.5. При вивченні теми № 5 «Поступове загарбання українських земель іноземними державами (40-і рр. XIV ст. - I пол. XVI ст.). Виникнення і розвиток українського козацтва. Українські землі у складі Речі Посполитої» слід звернути увагу на розгляд наступних питань:** яким чином і чому відбувся поділ українських земель; яким було становище України у складі Великого князівства Литовського; як утворилася Річ Посполита і які наслідки для українських земель мав їх перехід під владу Польщі; як виникло українське козацтво і яку роль воно відігравало в українській історії; розгортання визвольного руху в Україні в кінці XIV - першій

половині XVII століття.

**Мета теми:** показати боротьбу за українські землі між Польщею і Литвою, порівняти «Тиху» литовську експансію і насильницьке польське завоювання українських земель. Розкрити зміст етапів об'єднання Литовського князівства і Польського королівства. Показати наслідки Кревської і Люблінської уній. Розкрити соціально-економічний розвиток українських земель у складі Речі Посполитої. Укладання Берестецької церковної унії та її наслідки для українського народу. Братства у захисті православ'я і розвитку української культури. Розкрити причини виникнення козацтва, етнічний його склад. Дати характеристику і ознаки державності Запорізької Січі. Показати відносини між козаками і урядом Речі Посполитої. Зосередитись на основних напрямках зовнішньої політики Запорізької Січі, яка наприкінці XVI - початку XVII ст. стає центром визвольного руху українського народу.

**Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** Велике князівство Литовське, Річ Посполита, експансія, унія (Кревська, Люблінська, Брестська), уніатська церква (греко-католицька), братства, Литовські статuti, Магдебурзьке право, Тевтонський орден, українське козацтво, Дике Поле, магнати, шляхта, Запорізька січ, козацька республіка, гетьман, реєстрові козаки, паланка, курінь, чайка, клейноди, старшина

#### **Питання для самоконтролю:**

1. Охарактеризуйте становище українських земель у складі Великого князівства Литовського.
2. Скільки було етапів об'єднання Литовського князівства і Польського королівства і що вони собою представляли?
3. Охарактеризуйте політику Польщі щодо українських земель.
4. Що собою представляли братства?
5. Визначте причини, які призвели до виникнення українського козацтва.
6. Проаналізуйте діяльність гетьмана П. Конашевич-Сагайдачного.
7. Назвіть дві хвилі козацько-селянських повстань кінця XVI – початку XVII ст., зробіть висновок про їх історичне значення.

#### **Література до теми:**

1. Нагайник В.А., Влялько В.А. Українські землі у складі Польського королівства і Литовського князівства та їх об'єднаної держави Речі Посполитої: Конспект лекцій з розділу «Середньовічна історія України». – Одеса: ОДЕКУ. 2003. – С. 4-82.
2. Бойко О.Д. Історія України. – К., 2001. - С.97-147.
3. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К., 1992. – С.139-233.
4. Зайцев Ю. та ін. Історія України. Навчальний посібник. – Львів, 1996. – С.85-112.
5. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніший часів і до XXI ст. Начальний посібник. – Харків, 2001.- С.123-139, 159-176.
6. Січинський В. Чужинці про Україну. – К., 1992. – 76 с.
7. Сушинський Б. Козацькі вожді України. – Одеса, 1998. – С. 35-45.

8. Яворницький Д.І. Історія запорозьких козаків: В 3-х т.- Т.1. – К.,1990. – 204 с.

**2.1.6. При вивченні теми №6 «Українська культура XIV-перша половина XVII ст.»** Користуючись наведеною літературою, ознайомитись та звернути увагу на соціально-політичні та історичні обставини розвитку української культури цього періоду, усна народна творчість, звичаї та обряди українського народу. Розвиток освіти і наукових знань. Початок книгодрукування. Культурна діяльність П.Могили. Ідеї Ренесансу в Україні. Полемічна література. Літописання. Музика і театр.

Архітектура і образотворче мистецтво.

**Мета теми:** Розкрити етапи формування української народності та її культури; показати роль братств в релігійно-культурному русі; значення полемічної літератури та її роль у боротьбі з уніатами. Виникнення перших вищих навчальних закладів та їх засновників. Дати характеристику новим напрямам і стилям в архітектурі і мистецтві.

**Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** народність, полемічна література, уніати,єзуїти, ренесанс, гуманізм, братства,ідеологія, колегіум,академія, перша українська друкарня,графіка

#### **Питання для самоконтролю:**

1. Якими були суспільно-політичні та історичні обставини розвитку української культури XIV – першої пол. XVII ст.ст.?
2. Які теми переважали в поетичній творчості українського народу?
3. Де і коли з'являються перші друкарні в Україні? Назвіть перші друковані видання.
4. Охарактеризуйте культурно-просвітницьку діяльність П.Могили.
5. Яку роль виконували братські школи в Україні XIV-XVII ст.ст.?
6. Хто започаткував поширення гуманістичних ідей на Україні в XV-XVI ст.ст.?
7. Які музичні жанри виникають у XV-XVII ст.ст.?
8. Як розвивалось театральне мистецтво в Україні XVI-XVII ст.ст.?
9. Які види будівництва були поширені в архітектурі XVI-XVII ст.ст.?
10. Які були жанри образотворчого мистецтва?

#### **Література до теми:**

- 1.Глушкова Н.М. Історія української культури: Конспект лекцій. – Одеса: Вид-во “ТЭС”, 2012. – С 44-64.
2. Бойко О.Д. Історія України: Посібник. – Київ: Видавничий центр «Академія», 2001. – С.123-128.
3. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. вид./ За загальн. ред. Яртіся А.В., Шендрика С.М., Черепанової С.О. – Львів: Світ, 1994. – 496с.
4. Кордон М.В. Історія української культури: навч.посіб.-Львів: «Магнолія 2006»,2011.- С.63-93.
- 5.Світлична В.В. Історія України: Навч. посіб./За ред. Ю.М.Алексеева. – 3-є вид. – К.: «Каравела», 2006. – 588 с

6.Субтельний О. Україна: Історія: навчальний посібник / О.Субтельний. – 3-є вид. перероб. і доп. – Київ: Либідь, 1996. – 720

7.Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник / За ред. Черепанової С.О. – Львів: Світ, 1994. – 456 с.

**Розділ №2 Україна (сер.XVII-XIXст.)Українська національна революція. Утворення Української гетьманської держави. Доба Руїни. Колоніальна політика Російської та Австрійської імперій. Національно культурне відродження.**

**2.2.7. При вивченні теми № 7 «Національно-визвольна війна під проводом Б.Хмельницького. Відновлення державності українського народу. Московсько-Переяславський договір** слід звернути увагу на розгляд наступних питань: розгортання боротьби під керівництвом Б.Хмельницького, її цілі, завдання, рушійні сили, причини і етапи; Переяславсько-Московський договір і погіршення стосунків з Росією;

**Мета теми:** показати сутність національно-визвольної війни 1648-1654 рр., її хід та наслідки. Визначити періодизацію національно-визвольної війни. Значення підписання Московсько-Переяславського договору для подальшої долі українського народу. Розкрити устрій та розвиток козацько-гетьманської держави. З'ясувати причини, які обумовили втрату Україною своєї незалежності. Розкрити значення діяльності видатних українських діячів Б.Хмельницького, П. Дорошенка та ін. Показати суть політики Росії та Речі Посполитої щодо українських земель.

**Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** Національно-визвольна війна, військо Запорозьке,Зборівський мир. Білоцерківський мир. Слобожанщина. Переяславська угода. Березневі статті. Хмельниччина. Гетьманщина. Спадкоємний гетьманат. Козацька старшина. Слобода.

#### **Питання для самоконтролю:**

1. Під владою яких держав були українські землі напередодні національно-визвольної війни?
2. Визначте причини, характер національно-визвольної війни на чолі з Б.Хмельницьким.
3. Поясніть чому Кримське ханство стало союзником Б.Хмельницького у війні з Польщею?
4. Назвіть етапи національно-визвольної війни і дайте їм характеристику?
5. Охарактеризуйте рушійні сили визвольної боротьби, виділіть з них основні?
6. Зробіть порівняльний аналіз Білоцерківської та Зборівської угод (дата підписання, територія, залишена під владою гетьмана, кількість реєстрових козаків).
7. Охарактеризуйте політичний та адміністративно-територіальний устрій держави Б.Хмельницького.
8. Оцінка Переяславсько-Московського договору 1654 року?

9. Поясніть суть політики Росії та Польщі щодо українських земель?
10. Чому період 60-80-х рр. XVII ст. увійшов в історію України як доба Руїни?
11. Поясніть основний зміст Андрусівського перемир'я?

#### **Література до теми:**

1. Нагайник В.А. Визвольна війна українського народу середина сер. XVII ст. Утворення національної Козацької держави: Електронна версія конспекту лекцій з дисципліни «Історія України». – Одеса: ОДЕКУ, 2009. – 60 с.
2. Апанович О.М. Гетьмани України і кошові отамани Запорізької Січі. «Світова велич і фатальна помилка Богдана Хмельницького». – К., 1993. – С. 38-68.
3. Борисенко В.Й. Курс української історії з найдавніших часів до XX ст. Навчальний посібник. – К., 1996. – С.179-224.
4. Костомаров М. Історія України в життєписах визначних її діячів. –К., 1991. – С.235-314; 452-493.
5. Полонська-Василенко Н. Історія України у двох томах. - Т. 2. – К., 1993. – С.10-36.
6. Сушинський Б. Козацькі вожді України. – Одеса, 1998. – С.
7. Стьопин А.О. Історія України: політика і культура. Конспект лекцій. – Одеса, 2003. – С.38-51.
8. Субтельний О. Україна: історія. – 2-е вид. – К.,1992. – С.82

**2.2.8. При вивченні теми № 8. «Доба руїни. Гетьманування Івана Мазепи. Козацько-гетьманська держава (сер. XVII - кін. XVIII ст.) Українська культура (сер. XVII - XVIII ст.)»** слід звернути увагу на розгляд наступних питань: зовнішня експансія і руїна українського суспільства; Гетьманщина як форма української державності. Україна за гетьманування І. Мазепи; Україна і Північна війна; ліквідація російським царизмом української автономії; українська політика Петра I; перша ліквідація гетьманства; останні гетьмани – Д.Апостол та К. Розумовський; остаточне скасування української державності; місія Василя Капніста; приєднання до Росії південних регіонів України і Криму; становище Правобережної України під владою Польщі; визвольна боротьба на чолі з С. Палієм; Гайдамацький Рух; рух опришків; поділи Речі Посполитої; уніфікація адміністративно-територіального поділу українських земель у складі Російської імперії; українська культура цього періоду.

**Мета теми:** показати зовнішню експансію і руїну українського суспільства; Гетьманщину як форму української державності, розкрити суть гетьманування Івана Мазепи у стосунках між Україною і Росією. розкрити, що своєю політикою І.Мазепа зміцнив владу гетьмана, сприяв економічному і культурному розвитку України. З'ясувати причини негнучкої політики гетьмана, що посилювало усі форми експлуатації селян, козаків і міщан і загострило соціальні суперечності в українському суспільстві. Довести, що головною метою І.Мазепи було об'єднання України в одну незалежну державу. Охарактеризувати причини, які змусили гетьмана шукати нових зовнішньополітичних орієнтирів у відповідь на політику терору з боку російського царя Петра I. Показати значення першої Конституції України П. Орлика, яка отримала

назву «Пакти і Конституція прав і вольностей Запорозького війська». Аналізувати заходи по ліквідації автономного устрою України з боку російського царизму, що привело до остаточного скасування української державності. Розкрити причини визвольної боротьби на чолі з С. Палієм, гайдамацького руху, Коліївщини, руху опришків. Дати аналіз трьом поділам Польщі та їх наслідкам.

**Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** Руїна. Малоросія. Коломацькі статті. Цар Петро І. Північна війна. «Мазепинець-зрадник». Карл XII. К. Гордієнко. І. Скоропадський. Полтавська битва. Конституція. Малоросійська колегія. Козацькі літописи. Бароко. Останні гетьмани. Скасування державності. Південні регіони України і Крим. С. Палій. Коліївщина. Гайдамаччина. Опришки. Поділи Польщі. Російська і Австрійська імперії. Уніфікація. Г. Сковорода.

#### **Питання для самоконтролю:**

1. Чому період 60-80-х рр. XVII ст. увійшов в історію України як доба Руїни?
2. Поясніть основний зміст Андрусівського перемир'я?
3. Охарактеризуйте культурну діяльність гетьмана І. Мазепи?
4. Розкрийте причини шведсько-українського союзу 1708 р.?
5. Які наслідки для України мав перехід І. Мазепи і частини козацтва на бік Карла XII?
6. Назвіть заходи Катерини II щодо остаточній ліквідації автономного устрою України?
7. Коли і в результаті яких подій відбулося приєднання території Кримського ханства до Російської імперії?
8. Яке значення для України і Росії мало приєднання Криму?
9. Порівняйте становище Правобережної і Лівобережної України у XVIII століття?
10. Чому царський уряд підтримав боротьбу польського короля з гайдамацьким рухом?
11. Які події пов'язані з такими іменами як Максим Залізняк, Іван Гонта, Олекса Довбуш?
12. Дайте характеристику трьом поділам Польщі (дата, наслідки для України)?
13. В результаті яких подій сучасні українські землі опинилися на кінці XVIII ст. у складі двох імперій – Російської та Австрійської?

#### **Література до теми:**

1. Нагайник В.А. Визвольна війна українського народу середина сер. XVII ст. Утворення національної Козацької держави: Електронна версія конспекту лекцій з дисципліни «Історія України». – Одеса: ОДЕКУ, 2009. – 60 с.
2. Глушкова Н.М. Історія української культури: Конспект лекцій. – Одеса: Вид-во «ТЭС», 2012. – С.66-85.
3. Аркас М. Історія України-Русі. – Одеса, 1994. – С. 270-310; 315-325.
4. Апанович О.М. Гетьмани України і кошові отамани Запорізької Січі. – К., 1993. – С.181-182.
5. Борисенко В.Й. Курс української історії. Конспект лекцій. – К., 1996. – С. 278-326.
6. Бойко О.Д. Історія України: Посібник. – Київ: «Академія», 2001. – С.167-203.

7. Грабовський С., Ставроянні С., Шкляр Л. Нариси з історії українського державотворення. – К., 1995. – С.236;
8. Історія України в особах: IX – XVIII ст. – К., 1993. – С. 347.
9. Короткий довідник з історії України. – К., 1994. – С. 146-169.
10. Полонська-Василенко Н. Історія України у 2-х томах. – Т.І. – К., 1993. – С. 53-84.

**2.2.9. При вивченні теми №9: «Українські землі під владою Російської та Австрійської (з 1867 р. Австро-Угорської) імперій. Національно-культурне відродження»** слід звернути увагу на розгляд наступних питань: яку політику щодо України здійснювали уряди Росії та Австро-Угорщини; що таке українське національне відродження і які причини його обумовили; як розгортався національно-визвольний рух в Україні і якими були його здобутки; особливості економічного і соціального розвитку України після ліквідації кріпосного права (в 1848 р. – в Австрійській імперії, 1861 р. – в Росії).

**Мета теми:** показати, що основною рисою української історії XIX ст. є національне відродження України, під яким розуміють: формування національної свідомості, зростання інтересу до української мови, історії та культури, активізацію зв'язків між західними і східними українцями, їх національну інтеграцію, розгортання українського національного руху; розкрити причини піднесення національних процесів в Україні; порівняти політику російського та австрійського урядів щодо України. Довести, що в XIX ст. саме Західна Україна стала центром національного відродження. Показати формування національної інтелігенції, її культурницьку діяльність, яка справила визначальний вплив на піднесення національної свідомості народу, на активізацію процесів національного відродження. Діяльність декабристів, Кирило-Мефодіївського товариства. Розкрити етапи громадського руху. Виникнення політичних організацій і партій. Вплив революції 1848 р. Активізація суспільно-політичного руху, його строкатість та суперечливість тощо.

**Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** Національне відродження. Києво-Могилянська академія, українське бароко, Кирило-Мефодіївське товариство, «Руська трійця», громадський рух, просвіта, народовці, москвофіли, хлопомани, «тарасівці», декабристський рух, політична партія, поступовці тощо.

#### **Питання для самоконтролю:**

1. Назвіть передумови розгортання процесів національно-культурного відродження в Україні.
2. Яку періодизацію українського національно-культурного відродження запропонував І. Лисяк-Рудницький?
3. Яку роль відіграли громади у суспільно-політичному, науковому і мистецькому житті України?
4. Визначте роль М. Драгоманова в історії української культури.



5. Дайте порівняльну характеристику ролі і місця України в документах Кирило-Мефодіївського братства та декабристів.
6. Який літературний твір започаткував нову добу в історії українського письменства?
7. Хто вважається основоположником української класичної музики?
8. Які наслідки мала революція 1848-1849 рр. для Західної України?
9. Що собою представляв національно-визвольний рух в Наддніпрянській і Західній Україні?

#### **Література до теми:**

1. Глушкова Н.М. Історія української культури: Конспект лекцій. – Одеса: Вид-во “ТЭС”, 2012. – С 44-64.
2. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. вид./ За загальн. ред. Яртіся А.В., Шендрика С.М., Черепанової С.О. – Львів: Світ, 1994. – 496с.
3. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник / За ред. Черепанової С.О. – Львів: Світ, 1994. – 456 с.
1. Дорошенко Д. Нарис історії України у 2-х т. – Т.2., 1992. - С.268-288.
2. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. вид./ За загальн. ред. Яртіся А.В., Шендрика С.М., Черепанової С.О. – Львів: Світ, 1994. – 496с.
3. Зайцев Ю. та ін. Історія України. Навчальний посібник. – Львів, 1996. – С.165-211.
4. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ ст. – Харків, 2001. – С.287-321.
5. Полонська-Василенко Н. Історія України у 2-х т. – Т.2. - К.,1993. – С. 278-384.
6. Світлична В.В. Історія України. Начальний посібник. – К., Львів, 2002. – С.115-125.
7. Стьопин А.О. Історія України: політика і культура. Конспект лекцій. – Одеса, 2003. – С.65-75.
8. Субтельний О. Україна: історія – К.,1992. – С.197-256.
9. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник / За ред. Черепанової С.О. – Львів: Світ, 1994. – 456 с.

**Розділ № 3 Україна на початку ХХ століття та між двома світовими війнами. Україна в роки посилення сталінського тоталітарного режиму, в часи «хрущовської відлиги» та «горбачовської» перебудови. Україна в період державотворення (кінець ХХ – початок ХХІ ст.).**

**2.3.10. При вивченні теми № 10 «Україна на початку ХХ ст. Перша світова війна» слід розглянути наступні питання: яким було становище України на початку ХХ ст.; як створювались і які саме були політичні партії; як проходили революційні події в Україні у 1905-1907 рр.; що таке столипінська реакція; в чому суть столипінської аграрної реформи і як вона проходила в Україні; які були плани і**

політика воюючих сторін щодо України; в чому проявилася національна трагедія українців у Першій світовій війні.

**Мета теми:** показати, що початок ХХ століття в історії України характеризувався загальним революційним піднесенням; ситуацію загострила загальна світова економічна криза 1900-1903 рр., а в Російській імперії – і її поразка у війні з Японією 1904-1905 рр.; революційний настрій охопив усі кола суспільства і сприяв посиленню національно-визвольного руху в Західній і Наддніпрянській Україні; довести, що національний рух мав значні здобутки в період революції 1905-1907 рр., яка закінчилась розпуском другої Думи 3 червня 1907р., коли саме і розпочався період столипінської реакції, закінчившийся у 1910р.; показати створення міжпартійного політичного блоку (ТУП) на чолі з М.С. Грушевським та ін., який відстоював конституційно-парламентський шлях боротьби за національне відродження; показати учасників Першої світової війни (два блоки), її цілі, ставлення до війни українських партій, розкрити причини української національної трагедії в ході першої світової війни і наслідки війни для України.

**Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого опанування змісту наступних понять та термінів:** імперія, самодержавство, конституційна монархія, буржуазно-демократична революція, політичний блок – ТУП, Світова війна, Антанта, Четверний союз, реформи, колонія, українська буржуазія, земства, конфіскація, шовінізм.

#### **Питання для самоконтролю:**

1. Соціально-економічний розвиток на Україні початку ХХ століття?
2. Як відбувався процес утворення політичних партій в Україні на початку ХХ ст.?
3. У чому проявилися здобутки національно-визвольного руху в Україні в революції 1905-1907 рр.?
4. Столипінська аграрна реформа на Україні?
5. Які були плани воюючих сторін щодо України в період Першої світової війни (серпень 1914 – листопад 1918 р.)?
6. Які обставини посилювали трагізм тієї ситуації, в якій опинилася Україна в період Першої світової війни?

#### **Література до теми:**

1. Бойко О.Д. Історія України. - К., 2001. - С.285-320..
2. Баран В., Грицак Я. та ін. Історія України. Навчальний посібник. – Львів, 1996. - С. 205-218.
3. Короткий довідник з історії України. - К., 1994. - С.176.
4. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України. - Харків, 2001. - С. 326-358.
5. Полонська-Василенко Н. Історія України. - К.,1993. - С. 443-450.
6. Світлична В.В. Історія України. Навчальний посібник. - К., Львів, 2002. - С.128-132.
7. Хорошун Б.І., Тимошенко О.І. Історія України у запитаннях і відповідях. - К., 2003. - С.168-171.

**2.3.11. При вивченні теми № 11. «Революційні події в Україні. Відродження і обстоювання державності українського народу (1917-1920 рр.)»** доцільно розглянути наступні питання: основні події української революції; етапи формування української державності в ході революції; причини поразки та історичне значення боротьби українського народу за незалежність у 1917-1920 роках.

**Мета теми:** показати, що 1917 р. відкрив нову сторінку історії України, що Перша світова війна викликала загальну кризу як Російської імперії, так і Австро-Угорської. У 1917 р. впала Російська імперія: Лютнева революція ліквідувала самодержавство, Росія стала демократичною республікою. У жовтні-листопаді 1918 р. розпалася Австро-Угорщина. Довести, що українські сили вирішили скористатися ситуацією, яка склалася, для відродження української державності. У зв'язку з цим у 1917-1920 рр. в Україні розгорнулася національно-демократична революція, в ході якої було створено незалежну державу.

**Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** національно-визвольна революція; Генеральний Секретаріат; Універсали Центральної Ради; автономія; компроміс; ультиматум; анархізм, більшовизм, білогвардійці; громадянська війна; інтервенція; націоналізація; Ризький мир; Брестський мир; Українська Народна Республіка (УНР); Гетьманат; тривладдя; державний переворот; Директорія; Західноукраїнська народна Республіка (ЗУНР); Акт злуки українських земель; політика воєнного комунізму; червоний терор.

#### **Питання для самоконтролю:**

1. Який вплив на Україну мала Лютнева (1917 р.) революція в Росії?
2. Які органи влади утворилися в Україні після перемоги Лютневої революції в Росії?
3. Коли і за яких обставин була створена Центральна Рада? Хто був її головою?
4. Як розгортався національно-визвольний рух в березні-червні 1917 р. в Україні?
5. У чому зміст і значення виданих Універсалів УЦР?
6. Який з чотирьох Універсалів УЦР проголосив Україну незалежною, вільною, самостійною, суверенною державою?
7. Коли і чим закінчилась доба УЦР?
8. Що змусило Центральну Раду піти на переговори з країнами Четверного союзу?
9. Опишіть правління Гетьмана Павла Скоропадського?
10. Вкажіть причини поразки Директорії.
11. Підведіть підсумки української визвольної революції 1917-1920 рр.

#### **Література до теми:**

1. Зайцев Ю. та ін. Історія України. - Навчальний посібник. – Львів, 1996. –С.218-251.
2. Винниченко В. Из истории Украинской революции // Революция на Украине: по мемуарам белых / Сост. С.А. Алексеев. - М.; Л., 1990. – С.277-358.
3. Грушевський М. На порозі нової України. – К.,1991. - С.3-54.
4. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть. – К.,1991. – С. 5-133.
5. Копиленко О.Л. «Сто днів» Центральної Ради. - К., 1992. – С.4-150.

6. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ ст. – Харків, 2001. - С.358-375.
7. Полонська-Василенко Н. Історія України у двох томах. – Т.ІІ. – К. 1993. – С.459-543.
8. Шевченко Ф.П., Смолий В.А. М.С. Грушевский: Краткий очерк жизни и научной деятельности // Грушевский М.С. Очерк истории украинского народа. – К., 1990. – С. 345-365.

**2.3.12. При вивченні теми № 12 «Україна у міжвоєнний період (1921- 1939 рр.) Основні тенденції культурного розвитку 20-30-х років ХХ ст.»** доцільно розглянути наступні питання: у чому полягала сутність НЕПу і як він запроваджувався в Україні; коли і як відбулося утворення СРСР; що таке «українізація» та які її наслідки; причини та наслідки сталінської індустріалізації та колективізації; голодомор 1932-1933рр. сутність сталінського тоталітарного режиму в Україні; яким був стан українських земель у складі Польщі, Чехословаччини, Румунії; зміст національно-визвольного руху в західноукраїнських землях; за яких обставин була проголошена самостійність Закарпатської України.

**Мета теми:** довести, що поразка національної революції 1917-1920 рр. зумовила новий етап територіального розколу України - українські землі опинилися у складі різних держав: Східна Галичина, Західна Волинь, Західне Полісся, Холмщина та Підляшшя – у складі Польщі. Закарпаття – у складі Чехословаччини. Буковина – у складі Румунії. Більша частина України, де встановилась радянсько-більшовицька влада - у складі СРСР.

**Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять і термінів:** нова економічна політика (неп); п'ятирічки; колективізація; форсована індустріалізація; продрозкладка; розкуркулення; коренізація; українізація; голодомор; геноцид; державна ідеологія; культ особи; інтернування; інакомислення; репресії; ”розстріляне відродження”; тоталітаризм; комунізм; соціалізм; інтегральний націоналізм; ліберальний націоналізм; націонал-комунізм; націонал-ухильництво; Організація українських націоналістів (ОУН).

#### **Питання для самоконтролю:**

1. Яким було суспільно-політичне та економічне становище України на початку 1920-х рр.?
2. В складі яких держав перебували українські землі в міжвоєнний період?
3. Які ознаки мала політика «воєнного комунізму» і нова економічна політика?
4. Визначте основні причини голоду 1921-1923 рр. в Україні.
5. Що собою представляла політика українізації? Які її наслідки?
6. Чим була зумовлена форсована індустріалізація?
7. Яка ціна сплачена українським народом за сталінський «стрибок у соціалізм»?
8. В якому році проголошено курс на колективізацію? Суть кризових явищ у сільськогосподарському виробництві пов'язаних з насильницькою колективізацією?

9. Що спільного і що відмінного у причинах і наслідках голоду 1921-1923 рр. та голоду 1932-1933 рр. в Україні? Чи можна було уникнути голоду 30-х років?
10. Які особливості і наслідки культурного будівництва в Україні в 1920-1930-х рр.?
11. Визначте причини утвердження сталінського тоталітарного режиму. Які його наслідки в Україні?
12. Яким було політичне та соціально-економічне становище західноукраїнських земель у 1920-1930-х роках?
13. Коли була проголошена незалежна Карпатська Україна і як склалася її доля?
14. Як відбувалось входження західноукраїнських земель до складу СРСР?
15. Розкрийте сутність політики «радянізації».

#### **Література до теми:**

1. Влялько В.А. Україна між двома війнами (1921-1939 рр.): Конспект лекцій. – Одеса: Вид-во «ТЭС», 2011. – 45 с. – (електронна версія).
2. Методичні вказівки викладу комплексної лекції «Шлях до завершення історичного процесу збирання всіх українських земель в одну державу (XX ст.)» / Укл. Нагайник В.А., Влялько В.А.- Одеса: ОДЕКУ, 2002.- С.3-12.
3. Глушкова Н.М. Історія української культури: Конспект лекцій. – Одеса: Вид-во «ТЭС», 2012. – С.113-126.
4. Бойко О.Д. Історія України. - К., 2001. – С. 372-428; 429-458.
5. Зайцев Ю. та ін. Історія України. Навчальний посібник. – Львів, 1996. – С.252-283.
6. Касьянов Г.В., Даниленко В.М. Сталінізм і українська інтелігенція (20-30-ті рр.). – К., 1991. – С.16-77.
7. Котляр М., Кульчицький С. Довідник з історії України. - К., 1996.
8. Світлична В.В. Історія України. Навчальний посібник. -К., Львів, 2002. -С.168-187.
9. Стьопин А.О. Історія України: політика і культура. Конспект лекцій. -Одеса, 2003. - С. 93-110.
10. Хорошун Б.І., Тимошенко О.І. Історія України у запитаннях та відповідях. Навчальний посібник. - К., 2003. - С.196-223.

**2.3.13. При вивченні теми № 13 «Україна в роки Другої світової війни та її складової частини – Великої Вітчизняної» Культура в роки Великої Вітчизняної війни** доцільно розглянути наступні питання: які територіальні зміни відбулися в Україні на початку Другої світової війни; події початкового етапу Великої Вітчизняної війни і причини стратегічних поразок Червоної Армії; риси німецького окупаційного режиму; особливості українського антифашистського руху Опору; як відбувалося звільнення України; який внесок зробив український народ у розгром фашистської Німеччини. **Культура в роки Великої Вітчизняної війни.**

**Мета теми:** показати, що Друга світова війна (1 вересня 1939р. – 2 вересня 1945 р.) стала найжорстокішим і найкривавішим воєнним конфліктом в історії людства. В ній була задіяна 61 держава, на території яких проживало 80% населення Землі. Воєнні дії

велися на території 40 країн. Війна коштувала людству 65-67 млн. життів. Довести, що Україна опинилася в епіцентрі війни вже у вересні 1939 р. Щонайменше 5,3 млн. чоловік, або один із кожних шести мешканців України загинув у цій війні. 2,3 млн. українців було вивезено для примусової праці до Німеччини. Цілком чи частково було зруйновано понад 700 великих і малих міст та 28 тисяч сіл, унаслідок чого безпритульними залишилося близько 10 млн. чоловік. Загальні втрати економіки України сягали 40%. Удруге за трохи більше як 10 років Україна тяжко постраждала від жорстоких ексцесів тоталітарних режимів. Показати вклад діячів культури в перемогу над фашизмом.

**Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** радянсько-німецький альянс; Друга світова війна; нацизм; фашизм; радянська; евакуація; окупаційний режим; мюнхенська змова; колабораціонізм; антигітлерівська коаліція; геополітичні інтереси; Пакт Молотова-Ріббентропа; Антиконтинентальний пакт; план «Барбаросса»; план «Ост»; Акт відновлення Української держави; партизанський рух; підпілля; «рейкова війна»; геноцид; Бабин Яр; остарбайтери; рух опору; УПА; бандерівщина; Українська повстанська армія; депортація.

#### **Питання для самоконтролю:**

1. В чому полягав зміст «українського питання» напередодні та на початку Другої світової війни?
2. Коли і як був підписаний Пакт Молотова-Ріббентропа?
3. Назвіть основні воєнні операції літньо-осінньої компанії 1941 р. на території України. Визначте їх загальностратегічне значення.
4. Що собою представляв рух Опору німецько-фашистським загарбникам?
5. Як проходила збройна боротьба формувань ОУН-УПА у 1941-1944 рр.?
6. Як розгортався радянський партизанський рух на окупованій території України?
7. Коли і де в умовах війни проголошено самостійну українську державу?
8. Коли було завершено визволення України від окупантів?
9. Охарактеризуйте вклад українського народу в розгром нацистської Німеччини та її союзників.
10. Підсумки та уроки Другої світової війни?
11. Який вклад в перемогу над фашизмом внесли діячі культури?

#### **Література до теми:**

1. Нагайник В.А. Україна в роки Другої світової війни та її складової частини – Великої Вітчизняної (1939-1945): Конспект лекції з дисципліни «Історія України». – Одеса: ОДЕКУ, 2013. – 151 с. – (електронний варіант).
2. Методичні вказівки викладу комплексної лекції «Шлях до завершення історичного процесу збирання всіх українських земель в одну державу (XX ст.)». / Укл.: Нагайник В.А., Влялько В.А. – Одеса: ОДЕКУ, 2002. – С.4-25.

3. Глушкова Н.М. Історія української культури: Конспект лекцій. – Одеса: Вид-во “ТЭС”, 2012. – С.127-132.
4. Баран В. та ін. Історія України. Навчальний посібник. – Львів, 1996. – С.286-325.
5. Бойко О. Історія України. Посібник. – К.2001. – С. 442-484.
6. Довідник з історії України. - К., 2002.
7. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ ст. - Харків, 2001. - С.399-422.
8. Світлична В.В. Історія України. Навчальний посібник. – Львів, 2002.- С.195-206

**2.3.14. При вивченні теми № 14 «Роки посилення сталінського тоталітаризму (1945 -1953 рр.). «Хрущовська відлига» (1953-1964 рр.).** доцільно розглянути наступні питання: коли і як завершилося формування території сучасної України; особливості відбудови економіки в післявоєнний період; напрямки перетворень, які здійснювала в Західній Україні радянська влада та рух опору проти неї західних українців; проблеми розвитку народного господарства України в середині 50-х на 60-х рр.; характер суспільно-політичного життя; причини зародження та етапи дисидентського руху;

**Мета теми:** дати характеристику історії України цього складного і суперечливого періоду, в якому необхідно виділити чотири етапи: 1945-1953 рр. – посилення сталінського тоталітарного режиму; 1953-1964 рр. – хрущовська «відлига».

**Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** десталінізація, операція «Вісла», хрущовська «відлига», командна економіка, адміністративно-командна система, консерватизм, космополітизм, лібералізація, шестидесятники.

#### **Питання для самоконтролю:**

1. Які особливості повоєнної відбудови народного господарства України?
2. Як відбувалася «радянська» західних областей України та боротьба ОУН-УПА з радянською репресивною машиною у повоєнний період?
3. Які причини та наслідки масових репресій радянського режиму в Західній Україні? Що таке операція «Вісла»?
4. Післявоєнний голод в Україні та його наслідки?
5. Що означала «жданівщина» для духовного життя України?
6. Охарактеризуйте хрущовську політику десталінізації суспільно-політичного життя в Україні?
7. Чому заходи щодо десталінізації суспільства не призвели до зміни політичної системи в УРСР?
8. Як розвивались культура і духовне життя часів хрущовської « відлиги»?
9. Поясніть причини незавершеності господарської реформи середини 60-х років?

### Література до теми:

1. Глушкова Н.М. Історія української культури: Конспект лекцій. – Одеса: Вид-во “ТЭС”, 2012. – С 133-141.
2. Бойко О.Д. Історія України. Навчальний посібник. - К., 2001.- С.511-528.
3. Зайцев Ю. Історія України. Навчальний посібник. - Львів, 1996. - С.326-400.
4. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніший часів і до ХХІ ст. Навчальний посібник. - Харків, 2001. - С.424- 435.
5. Короткий довідник з історії України. - К., 1994.
6. Світлична В.В. Історія України. Навчальний посібник. - К., Львів, 2002. - С.213-231, 237-239.
7. Стьопин А.О. Історія України: політика і культура. Конспект лекцій. - Одеса, 2003. - С. 122-136.
8. Україна: друга половина ХХ століття. Нариси історії. - К., 1997. - С.3-21; 68-115;132-164.

**2.3.15. Прі вивченні теми № 15 «Період застою і кризи радянського суспільства (1964 – 1985 рр.). Часи перебудови та активізації суспільно-політичного життя в Україні (1985 – 1991 рр.) Культурні процеси 60-80-х років»** доцільно розглянути наступні питання: проблеми розвитку народного господарства України в середині 60-х - 80-х рр.; характер суспільно-політичного життя, процеси перебудови в радянському суспільстві; зміст суспільно-політичного життя України в кінці 80-х – початок 90-х рр.; передумови проголошення державної незалежності України; причини розпаду СРСР та передумови створення СНД. .) **Культурні процеси 60-80-х років»**  
**Мета теми:** дати характеристику історії України цього періоду, 1964-1985 рр. - застій і криза радянського суспільства (так звана «брежнєвщина»); 1985-1991 рр. – період перебудови, активізації суспільно-політичного життя в Україні, логічним результатом якого стало проголошення незалежної Української держави.

**Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** застійні явища в економіці, політико-ідеологічна криза, мілітаризація економіки, «холодна війна», дисидентський рух, права людини, правозахисний рух, науково-технічний прогрес, революція «згори», корупція, політичний плюралізм, перебудова, гласність, чорнобильська катастрофа, Декларація про державний суверенітет, Акт проголошення незалежності України, референдум, президент, інтеграція.

### Питання для самоконтролю:

1. Чому і як в середині 60-х рр. стався поворот до політики неосталінізму?
2. Як Ви гадаєте, чому економіка України розвивалася екстенсивним шляхом?
3. Що нового принесли в літературу та мистецтво «шестдесятники»?
4. Назвіть відомих вам діячів культури – «шістдесятників». Що було характерно для їх творчості?



5. Розкажіть про опозиційний рух в Україні. Хто такі українські дисиденти? Їх цілі і методи діяльності.
6. Яку мету ставив правозахисний рух в Україні?
7. Чому в 70-80-ті рр. відбувалося наростання кризових явищ і поглиблювався застій в політичному та економічному житті України?

#### **Література до теми:**

1. Глушкова Н.М. Історія української культури: Конспект лекцій. – Одеса: Вид-во “ТЭС”, 2012. – С 133-141.
2. Бойко О.Д. Історія України. Навчальний посібник. - К., 2001.- С.511-548.
3. Зайцев Ю. Історія України. Навчальний посібник. - Львів, 1996. - С.326-400.
4. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніший часів і до ХХІ ст. Навчальний посібник. - Харків, 2001. - С.424- 435.
5. Короткий довідник з історії України. - К., 1994.
6. Світлична В.В. Історія України. Навчальний посібник. - К., Львів, 2002. - С.213-231, 237-239.
7. Стьопин А.О. Історія України: політика і культура. Конспект лекцій. - Одеса, 2003. - С. 122-136.
8. Україна: друга половина ХХ століття. Нариси історії. - К., 1997. - С.3-21; 68-115;132-164.

**2.3.16. При вивченні теми № 16 «Україна – незалежна держава»** доцільно розглянути наступні питання: складові державного будівництва в Україні; суспільно-політичні рухи в умовах становлення незалежності; труднощі національно-культурного відродження; процеси, які характеризують релігійне життя в Україні; принципи міжнаціональних відносин в Україні; стан розвитку української економіки в роки незалежності та

**Мета теми:** розкрити питання проголошення незалежності України, яке радикально змінило умови її історичного розвитку і поставило перед українським суспільством нові завдання, а саме: будівництво правової демократичної України; трансформація адміністративно-командної економіки в багатокладну ринкову, орієнтовану на соціальні потреби людей: національне відродження і консолідація суспільства: встановлення рівноправних відносин з країнами світу, утвердження на міжнародній арені. Це і є сучасний етап історії України.

**Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** автокефальна церква, багатопартійність, виборчий процес, глобальні проблеми, державна символіка, державний суверенітет, діаспора, еміграція, демонополізація, інфляція, консенсус, конституційний процес, лібералізація економіки, маргінальність, народовладдя, опозиція, підприємництво, політична система, олігархічність влади, політичний лідер, приватизація, ринкова економіка, ВВП, інфляція, корупція, соборна держава, державний суверенітет, соціальна диференціація,

соціальна стратифікація, сепаратизм, унітарна держава, громадянське суспільство, демократія, політична криза, правова держава, реформа, референдум.

#### **Питання для самоконтролю:**

1. Чим визначалося піднесення національно-визвольного руху на межі 80-90-х рр.?
2. Які обставини викликали прийняття Декларації про державний суверенітет України?
3. Чому стало можливим проголошення незалежності України?
4. Обґрунтуйте історичне значення Акта проголошення незалежності України.
5. Як відбувався державотворчий процес в Україні в умовах незалежності?
6. Розкрийте сутність поняття «державне будівництво» і назвіть його складові в Україні?
7. Що таке конституційний процес? Які його складові?
8. В чому полягав основний зміст економічних перетворень на початку 90-х рр.?
9. Охарактеризуйте сучасний стан економічної ситуації в Україні. Назвіть причини гальмування реформ в Україні.
10. Дайте характеристику стану міжнаціональних відносин в Україні.
11. Назвіть основні пріоритети зовнішньополітичного курсу сучасної України.

#### **Література до теми:**

1. Декларація про державний суверенітет України. – К., 1991.
2. Конституція України. – К., 1996.
3. Баран В., Грицак Я. та ін. Історія України. Навчальний посібник. - Львів, 1996. - С.430-469.
4. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ ст.// Навчальний посібник. – Харків, 2001. – С.442-469.
5. Короткий довідник з історії України. – К., 1994.
6. Світлична В.В. Історія України. Навчальний посібник. – Львів, 2002. – С. 242-260.
7. Україна: друга половина ХХ ст. Нариси історії. - К., 1997. - С.172-340.
8. Хорошун Б.І., Тимошенко О.І. Історія України у запитаннях і відповідях. Навчальний посібник. - К., 2003. - С.255-267.
9. Цвілюк С.А. Відродження держави: Україна 1991-2001 рр. - Одеса, 2002.

**2.3.17. При вивченні теми № 17 « Культура в часи перебудови та становлення незалежної держави»** Користуючись наведеною літературою, ознайомитись та звернути увагу на соціально-політичні та історичні обставини розвитку української культури цього періоду, охарактеризувати та розглянути розвиток української культури в роки перебудови та державної незалежності України.

**Мета теми:** розкрити основні чинники та особливості розвитку культури в Україні. Модернізація національної системи освіти. Основні тенденції розвитку науки. Здобутки української літератури і мистецтва. Досягнення і проблеми української культури на початку ХХІ ст.

**Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** Державна мова, модернізація національної освіти, Болонський процес, духовна свобода, менталітет, міжнародна асоціація українців, плюралізм, соціокультурна ситуація, толерантність,

**Питання до самоконтролю:**

1. В чому суть сучасного українського національно-культурного відродження?
1. Які чинники розвитку сучасної української культури та її перспективи?
2. Культура, освіта й наука як складові стратегії сучасного державотворення?
3. Молодіжна та професійна субкультури?
4. Культура українського народу в контексті світової культури?
5. Які законодавчі документи визначають напрями та зміст відродження української культури на сучасному етапі?
6. Який внесок українства в світову культуру?

**Література до теми:**

1. Глушкова Н.М. Історія української культури: Конспект лекцій. – Одеса: Вид-во “ТЭС”, 2012. – 150 с.
2. Бойко О.Д. Історія України. Навчальний посібник. - К., 2001.- С.606-619.
3. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. вид./ За загальн. ред. Яртіся А.В., Шендрика С.М., Черепанової С.О. – Львів: Світ, 1994. – 496с.
4. Кордон М.В. Історія української культури: навч. посіб.-Львів: «Магнолія 2006», 2011.- С.274-288.
5. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник / За ред. Черепанової С.О. – Львів: Світ, 1994. – 456 с.
6. Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія української культури.-К.: « Кондор», 2006.-264с.

**1. 4. Організація поточного та підсумкового контролю знань студентів з дисципліни «Історія України і історія української культури»**

Визначення рівня набутих студентами знань, вмінь та навичок з дисципліни «Історія України і Історія української культури» здійснюється за допомогою модульно-кредитної системи організації навчального процесу, що є інструментом активізації навчальної діяльності та стимулювання самостійної роботи студента протягом всього навчального року.

Контролюючими заходами під час вивчення студентами навчальної дисципліни «Історія України і Історія української культури» є:

- виконання міжсесійної контрольної роботи (в електронному вигляді – у міжсесійний період та роздрукованому - на початок сесії);
- складання іспиту.

Згідно з програмою з дисципліни «Історія України і Історія української

культури» для дистанційної форми навчання, до змістовних модулів відносяться: у теоретичному курсі – окремі теоретичні розділи для самостійного вивчення студентами, у практичному курсі – теми практичних занять з завданнями у вигляді тестових завдань закритого типу.

Формою контролю рівня засвоєння змісту модулів є виконання міжсесійної контрольної роботи.

**Теоретична частина** кожного модуля складається з виконання теоретичної частини міжсесійної контрольної роботи.

**Практична частина** кожного модуля складається з виконання практичної частини міжсесійної контрольної роботи.

Взагалі на дисципліну «Історія України і Історія української культури» відведено **100 балів: 60 балів** на теоретичну і **40 балів** на практичну частину курсу. Де:

- теоретична частина міжсесійної КР – 60 балів, а саме по 30 балів за виконання, згідно з вимогами, одного завдання теоретичного характеру для кожного з двох теоретичних змістовних модулів;
- практична частина міжсесійної КР – 40 балів, а саме по 4 бали за правильне виконання кожного із запропонованих тестових завдань закритого типу (усього 10 тестів на 1 практичний змістовний модуль).

Всього заплановано *4 змістовних модуля*, що складаються з *2 теоретичних змістовних модулів*, *змістовний модуль-ІЗ(міжсесійна контрольна робота)* яка входить до практичної частини.

Формою підсумкового семестрового контролю з обов'язкової початкової дисципліни «Історія України і історії української культури» є письмовий іспит, який оцінюється у відповідності з інструкцією «Про порядок проведення та критерії оцінювання відповідей студентів під час письмових іспитів».

Під час іспиту перевіряється засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу (знань, вмінь та навичок, що зазначені у програмі дисципліни). Оцінка успішності виконання студентом цього заходу здійснюється у формі кількісної оцінки (бал успішності) та максимально складає **100 балів (100%)**.

Екзаменаційний білет складається з тестових завдань закритого типу (всього 20 тестів), які потребують вибору правильної відповіді з кількох запропонованих і охоплюють весь перелік сформованих у навчальній дисципліні знань. Правильна відповідь на 1 тестове завдання – **5 балів (5%)**.

Підсумковий контроль проводиться на основі накопиченої (інтегральної) суми балів, отриманих студентом за підсумками поточного контролю та підсумкового семестрового контролю (іспит). Накопичувана підсумкова оцінка (**ПО**) засвоєння студентом матеріалу навчальної дисципліни «Історія України і історії української культури» складається з:

**ОПК** – кількісна оцінка (у відсотках від максимально можливої) за іспит;

**ОМ** – кількісна оцінка (у відсотках від максимально можливої) за міжсесійну контрольну роботу.

Студент вважається допущеним до підсумкового семестрового контролю, якщо він виконав міжсесійну контрольну роботу у повному обсязі та у відповідні строки, що передбачені робочою навчальною програмою дисципліни і набрав за накопичувальною системою суму балів не менше 50% від максимально можливої за дисципліну.

Накопичена підсумкова оцінка загалом розраховується за такою формулою:

$$ПО = 0,5ОПК + 0,5ОМ$$

Для всіх форм навчання діє шкала переходу від оцінок за національною системою до системи ЄКТАС :

### Шкала відповідності оцінок за національною системою та системою ЄКТАС

За шкалою ECTS	За національною системою		Бал успішності
	для іспиту	критерії	
<b>A</b>	5 (відмінно)	Відмінно – блискуча робота з незначними помилками	90–100
<b>B</b>	4 (добре)	Дуже добре – вище середнього стандарту, але з деякими поширеними помилками	82–89,9
<b>C</b>	4 (добре)	Добре – загалом добра робота, але з помітними помилками	74–81,9
<b>D</b>	3 (задовільно)	Задовільно - пристойно, але із значними помилками	64–73,9
<b>E</b>	3 (задовільно)	Достатньо – задовольняє мінімальним вимогам	60–63,9
<b>FX</b>	2 (незадовільно)	Не прийнято – з можливістю перескладання	35–59,9
<b>F</b>	2 (незадовільно)	Не прийнято з обов'язковим повторним курсом	1–34,9

### 2. Повчання щодо виконання міжсесійної контрольної роботи

Контрольна робота з навчальної дисципліни «Історія України і Історія української культури» має бути виконана у відповідності до вимог модульно-накопичувальної системи організації навчального процесу дистанційної форми навчання. Вона є основним поточним засобом контролю діяльності студента з опрацювання і засвоєння теоретичної та практичної частини навчальної дисципліни «Історія України і Історія української культури» у міжсесійний період.

Контрольна робота виконується студентом у міжсесійний період (приблизно 9 місяців), тому відповідно **кожні 3 місяці** студент повинен виконувати **по 1 частині** міжсесійної контрольної роботи та відсилати її для перевірки викладачем на електронну адресу **politolog222@mail.ru** у такі терміни:

- першу частину КР – до **20 листопада**;
- другу частину КР – до **20 лютого**;
- третю частину КР – до **20 травня**.

**Тема електронного листа** повинна містити прізвище та ініціали студента, курс ( 1 курс), напрямок підготовки (менеджмент), номер залікової книжки. **Зразок теми листа:** Шевченко А.Г. 1курс, гр. У-11, № 2346

**Файли** з кожною частиною контрольної роботи повинні мати назву, з якої буде чітко зрозумілий адресат (прізвище студента) та порядковий номер роботи (перша, друга чи третя). **Зразок назви файла:** 1Шевченко А.Г., 2Шевченко А.Г., 3Шевченко А.Г.

Викладач, в свою чергу, перевіряючи кожну з трьох частин контрольної роботи, відсилає на електронну адресу студента рецензію з позитивним відгуком (у разі виконання контрольної роботи за всіма вимогами) чи з зазначеними зауваженнями та рекомендаціями щодо доповнення чи переробці роботи.

У разі **недотримання** студентом **строкових умов** виконання міжсесійної контрольної роботи в електронному варіанті, оцінювання викладачем буде виконуватися за принципом - не більше **50 балів** за КР (навіть при наявності позитивних рецензій на усі 3 частини КР).

Студент виконує той **варіант контрольної роботи**, який відповідає **останній цифрі номера його залікової книжки**. Контрольна робота виконується виключно українською мовою та складається з **трьох частин, кожна з яких містить по 1 теоретичному питанню**, яке представляє один з теоретичних змістовних модулів та з **десяти тестових завдань закритого типу** для практичного змістовного модуля.

**Максимальна оцінка** за виконання міжсесійної контрольної роботи **дорівнює 100 балів**, зокрема: кожне з теоретичних питань оцінюється у **30 балів** (максимально загалом –  $30 \cdot 2 = 60$  балів) та кожне тестове завдання закритого типу оцінюється у 4 бали (максимально загалом -  $(10 \cdot 4 = 40)$  балів).

Вибір варіанта контрольної роботи здійснюється **за останньою цифрою номеру залікової книжки**.

**Контрольна робота обов'язково повинна складатися з:**

- 1) плану роботи (для кожного з трьох теоретичних питань окремо);
- 2) вступної частини із зазначенням актуальності проблеми (не більше 1 аркушу формату А4);
- 3) викладення змісту теоретичного питання (його сутності) (5 - 7 аркушів формату А4 для кожного теоретичного питання);

- 4) висновків із зазначеним власним баченням теоретичної проблеми (0,5 - 1 аркуш формату А4 для кожного теоретичного питання);
- 5) виконаних тестових завдань;
- 6) переліку джерел (не менше 5), які були використані для кожного з трьох теоретичних питань окремо та для роботи над тестовими завданнями;
- 7) особистого підпису (лише для остаточного *роздрукованого* варіанту міжсесійної контрольної роботи).

Міжсесійна контрольна робота та її остаточний роздрукований варіант виконується на аркушах формату А4, 14 кегелем, шрифтом Times New Roman, міжрядковим інтервалом – одинарним, поля – звичайні (верхнє та нижнє – 2 см, лїве – 3 см, праве – 1,5 см).

Контрольну роботу після її виконання у повному обсязі (усіх трьох частин), перевірки викладачем та отримання позитивної рецензії в електронному варіанті, слід роздрукувати та перед початком відповідної заліково-екзаменаційної сесії здати на кафедру українознавства та соціальних наук (каб.611) для реєстрації. Викладач перевіряє роздрукований варіант роботи. Зарахована робота (з балом не менш 50) є допуском до екзамену. Не зараховані роботи доопрацьовуються студентом згідно зауважень викладача.

### **3. ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ**

#### **Варіант 1**

##### **Теоретичний змістовний модуль № 1**

**Витоки українського народу. Зародження державності на його землях.**

##### **Теоретичний змістовний модуль № 2**

**Визвольна війна українського народу під приводом Б. Хмельницького. Утворення козацько-гетьманської держави.**

##### **Теоретичний змістовний модуль № 3**

**Українська культура періоду Великої Вітчизняної війни (1941-1945рр.)**

##### **Практичний змістовний модуль № 1**

##### **Тестові завдання №1**

##### **1.Часові рамки існування трипільської культури:**

а) XI-IX ст. до н.е.; б) IV-III ст. до н.е.; в) II ст. до н.е. – II ст. н.е.

**2. Прийшовши на територію сучасної України, освоїли технологію виробництва заліза з болотяної руди:**

а) кіммерійці; б) скіфи; в) сармати, г) готи.

**3. З якою археологічною культурою ототожнюють антський племінний союз?**

а) Зарубинецькою; б) Черняхівською; в) Чорноліською.

**4. Яка територія, на думку більшості вчених, є батьківщиною слов'ян:**

а) між Віслою і Одером;  
б) між Віслою і Дніпром;  
в) по Дунаю.

**5. Поширення осілого способу життя на території України відбулось за часів:**

а) палеоліту;  
б) мезоліту;  
в) неоліту;  
г) енеоліту.

**6. Вторгнення яких племен до Східної Європи започаткувало Велике переселення народів?**

а) готів;  
б) гунів;  
в) аварів;  
г) слов'ян.

**7. У писемних пам'ятках яких народів уперше згадується про давніх слов'ян (венедів)?**

а) вавилонян;  
б) греків;  
в) римлян;  
г) франків.

**8. Із якими кочовими племенами вели боротьбу анти в VI- на початку VII ст.?**

а) з аварами;  
б) із хазарами;  
в) із сарматами;  
г) із болгарями.

**9. Які кочові племена залишили на території сучасної України найбільше культурних пам'яток?**

а) скіфи; б) сармати; в) кіммерійці; г) готи.

**10. Первісна людина на теренах сучасної України з'вилась близько:**

а) 2 млн. років тому;  
б) 1 млн. років тому;  
в) 500 тис. років тому;



г)250 тис. років тому.

## **Практичний змістовний модуль № 2**

### **Тестові завдання №1**

**1.Перша згадка про українських козаків у писемних джерелах датується:**

- а)1362 р.;
- б)1385 р.;
- в)1471 р.;
- г)1489 р.

**2.У якому році Богдана Хмельницького було обрано гетьманом?**

- а) січень 1648р.;
- б)лютий 1648р.;
- в)березень 1648р.;
- г) квітень 1648р.

**3. Перша в Україні вища школа – це...**

- а) Львівська братська школа; б) Острозька слов'яно-греко-латинська школа; в) Києво-Могилянська академія; г) Перемишльська вища школа.

**4. Який був головний здобуток Національно-визвольної війни українського народу:**

- а)автономія України;
- б)відродження Української держави;
- в)зростання кількості реєстрових козаків;
- г)союз з Москвою.

**5.Одним із наслідків Укладення Люблінської унії стало:**

- а)відновлення удільних князівств на українських землях;
- б)збереження литовського сейму та руської мови на українських землях;
- в)входження українських земель до складу Польського королівства;
- г)скасування литовських статутів і впровадження польського судочинства.

**6.Білоцерківський договір між гетьманським урядом Б.Хмельницького та представниками польського короля Яна Казимира було укладено після битви під:**

- а)Корсунем;
- б)Пилявцями;
- в)Берестечком;
- г)Батогом.

**7. Між якими державами було підписано Андрусівське перемир'я?**

- а) Польща-Туреччини;
- б) Польща-Росія;
- в) Росія-Туреччина.

**8. Які битви Національно-визвольної війни середини ХУІ ст. відбулися впродовж 1649-1651 рр.:**

- а) Жовтоводська, Замостська;

- б) Пилявська, Корсунська;
- в) Зборівська, Берестецька;
- г) битва під Батогом, битва під Жванцем;

**9. Друга світова війна розпочалася нападом:**

- а) Франції на Німеччину;
- б) Німеччини на Радянський Союз;
- в) Радянського Союзу на Фінляндію;
- г) Німеччини на Польщу.

**10. Виникнення в УРСР руху «шістдесятників» було зумовлено:**

- а) лібералізацією суспільно-політичного і духовного життя;
- б) збільшенням фінансування культури та народної творчості;
- в) відновлення творчих контактів українських митців із діаспорою;
- г) поверненням в українську культуру забутих і репресованих імен.

**Варіант 2**

**Теоретичний змістовний модуль № 1  
Виникнення та розвиток Київської Русі.**

**Теоретичний змістовний модуль № 2  
Українське козацтво як культурний феномен. Самобутні риси культури  
Козацької держави.**

**Теоретичний змістовний модуль № 3  
Україна на початку ХХ ст. Трагедія Першої світової війни: причини, характер,  
головні воєнні дії на території України.**

**Практичний змістовний модуль №1  
Тестові питання:**

**1. Яка територія, на думку більшості вчених, є батьківщиною слов'ян:**

- а) між Віслою і Одером;
- б) між Віслою і Дніпром;
- в) по Дунаю.

**2. Коли вперше і де вперше згадується назва «Україна»?**

- а) Київський літопис 1242р.;
- б) Іпатієвський літопис 1187р.;
- в) Галицько-Волинський літопис 1340р.

**3. Коли Київська Русь прийняла християнство?**

- а) 860р. ; б) 988 р.; в) 1019 р.; г) 1025р.

**4. Перлина давньоруської художньої літератури, створена наприкінці XII ст. в Київській Русі – це:**

а) «Повість минулих літ»; б) «Слово про закон і благодать»; в) «Слово о полку Ігоровім».

**5.Визначте основну групу сільського населення Київської Русі:**

а)раби;  
б)челядь;  
в)смерди;  
г)закупи.

**6. Який перший кам'яний християнський храм було споруджено в Київській Русі?**

а) Софійський собор; б) Десятинна церква; в) Києво-Печерська Лавра.

**7. Позначте ім'я князя, за правління якого почали карбувати перші руські монети:**

а) Ярослав;  
б) Святослав;  
в) Володимир;  
г)Ярополк.

**8.Хто з київських князів прибив свій щит на воротах Царграда(Візантія)?**

а) Ігор;  
б) Олег;  
в) Святослав;  
г)Ярослав.

**9.У чому причина поразки руських загонів на р.Калка?**

а)зрада;  
б)переважаючі сили ворога;  
в)відсутність єдності руських князів;  
г)ворожнеча серед руських князів.

**10. Київська Русь створювалась:**

а) шляхом добровільного об'єднання східнослов'янських племінних союзів;  
б) шляхом завоювання та насильницького приєднання територій до Києва;  
в) за бажанням правлячої династії розширити свої землі; г) шляхом поступового знищення язичництва;

**Практичний змістовний модуль №2**

**Тестові питання:**

**1.В якому місті було укладено польсько-литовську унію у 1569 р.:**

а) Брест;  
б)Варшава;  
в)Вільнюс;  
г) Люблін.

**2.Кому належить визначне місце у створенні Запорозької Січі:**

- а) Сагайдачний;
- б) Вишневецький;
- в) Косинський;
- г) Хмельницький.

**3. Коли царські війська вперше зруйнували Запорізьку Січ?**

- а) 1703 р.;
- б) 1734 р.;
- в) 1775 р.;
- г) 1709 р.

**4. Генеральний писар козацького війська і найближчий помічник І.Мазепи:**

- а) К. Гордієнко;
- б) П. Орлик;
- в) І.Кожедуб.;
- г) С.Налівайко.

**5. Коли відбулася Переяславська Рада?**

- а) 16 січня 1654 р.;
- б) 8 лютого 1652 р.;
- в) 7-8 січня 1654 р.
- г) 8 березня 1654 р.

**6. Конотопська битва відбулася за гетьманування:**

- а) П.Сагайдачного; б) І.Виговського; в) І.Сулими; г) Ю.Хмельницького;

**7. Доповніть вірну відповідь:**

**Своєрідне явище української народної культури, видатне мистецьке досягнення запорізького козацтва – це...**

- а) кобзарство; б) друкарство; в) хоровий спів; г) ливарне мистецтво.

**8. Доповніть вірну відповідь:**

**Авторство більшості картин, що відтворюють образ козака Мамає, приписують...**

- а) І. Самокишу; б) Й. Пінзелю; в) Й. Кондзелевичу; г) народу

**9. Визначте громадського діяча, який займав посаду «Командира Січових стрільців»:**

- а) С.Єфремов; б) П.Хрестюк; в) С.Гербель; г) Є.Коновалець;

**10. Яка країна на початку ХХ ст. визначила своє зовнішнє політичні пріоритети таким чином:” твердо приймаються такі завдання на найближчі роки - приєднати західні землі та з належною поступовістю викорінити тут мазепинський дух; ”:**

- а) Росія; б) Австро-Угорщина; в) Польща (польська аристократія Галичини); г) Німеччина;

**Варіант 3**

**Теоретичний змістовний модуль № 1**

**Найвидатніші князі Київської Русі, їх внутрішня та зовнішня політика.**

## **Теоретичний змістовний модуль № 2**

**Запорізька Січ – українська козацька демократична республіка. Процес утворення. Територіальний, військовий устрій. Гетьманська і судова влада. Історичне значення Запорізької Січі.**

## **Теоретичний змістовний модуль № 3**

**Початок українського відродження. Політика коренізація, українізації в 20-х рр. 20 ст.**

## **Практичний змістовний модуль №1**

### **Тестові питання:**

**1. До якого часу належить перша письмова згадка про м.Львів?**

- а) 1256 р.
- б) 1240 р.
- в) 1410 р.

**2. Які століття стали періодом найвищого розвитку Київської Русі?**

- а) IX-X ст.; б) X-XI ст.; в) XI-XII ст., г) VIII-IX ст.

**3. Яка територія, на думку більшості вчених, є батьківщиною слов'ян:** а) між Віслою і Одером; б) по Дунаю; в) від оз. Ільмень і до верхів'я Дніпра; г) між Віслою і Дніпром;

**4. Хто з князів Київської Русі впровадив політику династичних шлюбів:**

- а) кн. Святослав; б) кн. Володимир Великий; в) кн. Ярослав Мудрий;
- г) кн. Володимир Мономах;

**5. В якому літописі вперше зустрічається назва “Україна”?**

- а) Густинський; б) Острозький; в) Львівський; г) Іпатіївський;

**6. Основною причиною військових конфліктів Русі з Візантією були:**

- а) бажання київських князів підкорити Візантію своїй владі;
- б) зробити Візантію своїм політичним союзником;
- в) релігійні переконання;
- г) змусити Візантію укласти з Києвом вигідну торгівельну угоду;

**7. Перлина давньоруської художньої літератури, створена наприкінці XII ст. в Київській Русі – це:**

- а) «Повість минулих літ»; б) «Слово про закон і благодать»; в) «Слово о полку Ігоревім».

**8. Який перший кам'яний християнський храм було споруджено в Київській Русі?**

- а) Софійський собор; б) Десятинна церква; в) Києво-Печерська Лавра.

**9. В якому місті Данило Галицький прийняв корону від Папи Римського Іннокентія IV:**

- а) м. Ярослав; б) Холм; в) Перемишль; г) Дорогичин;

**10. Перший юридичний збірник «Руська Правда» був укладений:**

- а) кн. Ольгою; б) кн. Ярославом Мудрим; в) кн. Аскольдом; г) кн. Рюриком;

## Практичний змістовний модуль №2

### Тестові питання:

#### 1. Основа причина виникнення українського козацтва:

- а) в окремих випадках – організаторська роль місцевих, прикордонних землевласників і урядовців;
- б) посилення соціального, національного і релігійного гніту з боку уряду Речі Посполитої; ;
- в) постійна військова небезпека з боку Кримського хана та кочових татарських племен;
- г) наявність в українському суспільстві окремих прошарків вільних людей.

#### 2. Початок української державності у вигляді козацької демократичної християнської республіки поклав:

- а) Б.Хмельницький;
- б) І. Мазепа;
- в) П. Конашевич-Сагайдачний;
- г) Д. Вишневецький.

#### 3. Керівник козацько-селянського повстання 1637р.:

- а) Я. Острянин; б) Т.Трясило; в) П.Бут; г) М.Жмайло;

#### 4. Універсал про утворення найманого козацького війська видав польський король:

- а) Стефан Баторій; б) Сигізмунд II Август; в) Владислав IV Ваза; г) Ян II Казимир;

#### 5. Хто з перелічених ханів був союзником Б.Хмельницького під час Національно-визвольної війни:

- а) Чингізхан; б) Куремса; в) Іслам-гірей; г) Батий;

#### 6. Доповніть вірну відповідь:

Своєрідне явище української народної культури, видатне мистецьке досягнення запорізького козацтва – це...

- а) кобзарство; б) друкарство; в) хоровий спів; г) ливарне мистецтво.

#### 7. Клейноди це:

- а) військові громади козаків;
- б) державні утворення на чолі з князем;
- в) найдавніші історичні пам'ятки Київської Русі;
- г) відзнаки та атрибути влади козацької старшини ХУІ-ХУІІІ ст.;

#### 8. Доповніть вірну відповідь:

Перша в Україні вища школа – це...

- а) Львівська братська школа;
- б) Острозька слов'яно-греко-латинська школа;
- в) Києво-Могилянська академія;
- г) Перемишльська вища школа.

#### 9. Суть політики «українізації» в галузі культури та мови сер. 20-х років ХХ ст.: а) широке впровадження української мови в діловодство, пресу, державні, культурні

установи, школи., а також висування на керівні посади представників корінного населення;

б) посилення російського впливу, зокрема в науково-дослідних закладах;

в) виявлення та винищення національно свідомих українців;

г) зростання впливу національної ідеї;

**10. Організація лікнепу, ліквідація університетів, проведення «українізації» були складовими політики:**

а) Української Народної Республіки;

б) Західноукраїнської Народної Республіки;

в) Української Соціалістичної Радянської Республіки;

г) Гетьманату

#### **Варіант 4**

##### **Теоретичний змістовний модуль № 1**

**Характеристика Волинської та Галицької земель напередодні їх об'єднання. Виникнення Галицько-Волинської держави та її історичне значення.**

##### **Теоретичний змістовний модуль № 2**

**Українські землі у складі Великого Князівства Литовського та інших держав (друга половина XIV ст.- XVст.)**

##### **Теоретичний змістовний модуль № 3**

**Модерністські напрями і течії в українській культурі початку XX століття. «Неокласики».**

##### **Практичний змістовний модуль №1**

**Тестові питання:**

**1. Оригінальний історико-літературний жанр давньоруської літератури - це ...**

а) міфи; б) билини; в) літописи; г) легенди.

**2. Позначте рік, у якому об'єдналися Галицьке і Волинське князівства в єдину Галицько-Волинську державу:**

а) 1171р.; б) 1185 р.; в) 1199 р.; г) 1238 р.;

**3. Правильно визначте категорії феодално залежного населення Київської Русі:**

а) бояри; б) ченці; в) смерди; г) дружинники;

**4.Київська Русь створювалась:**

а) шляхом добровільного об'єднання східнослов'янських племінних союзів;

б) шляхом завоювання та насильницького приєднання територій до Києва;

в) за бажанням правлячої династії розширити свої землі;

г) шляхом поступового знищення язичництва;

**5. Яке ім'я князя ,що став засновником Галицько- Волинської держави:**

а)Данило Галицький;

- б) Мстислав Удатний;
- в) Роман Мстиславич;
- г) Ярослав Осмомисл.

**6. В якому місті Данило Галицький прийняв корону від Папи Римського Іннокентія IV?**

- а) м. Ярослав ; б) Холм; в) Перемишль; г) Дорогичин;

**7. Позначте назву титулу Юрія 1, засвідченого його печаткою:**

- а) князь Галичини і Волині;
- б) князь Київський;
- в) король Львівський;
- г) король Русі.

**8. Зроблені від руки малюнки, багатобарвні ілюстрації, що їх виконували клейовими й іншими фарбами в рукописних книгах:**

- а) фрески; б) ікони; в) мозаїки; г) мініатюри.

**9. Визначте вірну відповідь:**

**Українським першодруком вважається:**

- а) Буквар; б) Часословець; в) Апостол; г) Осьмигласник.

**10. Скільки років продовжувалась боротьба за галицький престол:**

- а) 1199-1205 рр.; б) 1205-1238 рр.; в) 1205-1245 рр.; г) 1264-1340 рр.;

## **Практичний змістовний модуль №2**

**Тестові питання:**

**1. Позначте причину, яка спонукала Велике князівство Литовське укласти Люблінську унію з Польським королівством:**

- а) військова допомога в боротьбі проти Османської імперії;
- б) військова підтримка у відсічі агресії з боку Тевтонського ордену;
- в) поразка у війні з Московською державою;
- г) бажання увійти до складу Великого польського королівства;

**2. Позначте, унаслідок якої битви українські землі остаточно звільнилися від золотоординської навали:**

- а) битва біля Синіх Вод;
- б) битва при Грюнвальді;
- в) Куліковська битва;
- г) битва на р. Калка;

**3. Вхідження українських земель до складу Великого князівства Литовського стало результатом:**

- а) боротьби литовських князів із монголо-татарськими ханами;
- б) боротьби литвинів з польською шляхтою;
- в) боротьби з Московським князівством;
- г) боротьби з Тевтонським орденом;

**4. Акт, який знаменував утворення державного союзу Польщі та Литви в 1385р. має назву:**



а) Люблінська унія; б) Кревська унія; в) Городельська унія; г) Віленська угода;

**5. Основний зміст Брестської унії 1596 р.:**

а) політичний; б) державний; в) просвітницький; г) релігійний;

**6. Визначте вірну відповідь:**

**Хто є автором перших творів полемічної літератури — «Ключ царства небесного» та «Календар римський новий»?**

а) І. Вишенський; б) Г.Смотрицький; в) П.Русин; г) С.Оріховський

**7. Визначте вірну відповідь:**

**Який західноєвропейський напрям проявився в українській культурі наприкінці 20-30-х років ХІХ ст. ?**

а) романтизм; б) класицизм; в) модернізм; г) гуманізм.

**8. Яке твердження є, на вашу думку, найбільш повним і вірним в період українізації (20-30-ті рр. ХХ ст.)**

а) утвердження української мови як державної;

б) підготовка і висунення на керівні посади осіб української національності;

в) добровільне вивчення в школах російської мови;

г) запровадження навчання в культурно-освітніх закладах, видання книжок, газет і журналів українською мовою. Підготовка і висунення на керівні посади осіб української національності. Створення умов для рівноправного культурного розвитку національних меншин;

**9. Доповніть вірну відповідь:**

**Творчий метод української радянської літератури за умов тоталітаризму – це**

а) критичний реалізм;

б) класицизм;

в) соціалістичний реалізм;

г) постмодернізм

**10. Ідейним керівником Вільної Академії Пролетарської літератури (ВАПЛІТЕ, 1925 р.) був:**

а) М. Хвильовий; б) М. Зеров; в) Г. Косинка ;г) О. Вишня;

## **Варіант 5**

**Теоретичний змістовний модуль № 1**

**Сутність, структура та функції культури.**

**Теоретичний змістовний модуль № 2**

**Заснування м. Одеси. Її місце в розвитку економіки та культури півдня України.**

**Теоретичний змістовний модуль № 3**

**Культурні процеси 60-80-х років ХХ століття. Феномен «дисидентів-шістдесятників» як спроба відновлення української самобутності**

## **Практичний змістовний модуль №1**

### **Тестові питання:**

#### **1. Визначте вірну відповідь:**

**Слово «культура» спочатку тлумачилось як:**

- а) правильна поведінка в суспільстві;
- б) способи обробки землі;
- в) інтелектуальні досягнення людства;
- г) матеріальні досягнення людства.

#### **2. Визначте вірну відповідь:**

**Посуд стародавніх греків Північного Причорномор'я прикрашали:**

- а) лише геометричними орнаментами;
- б) орнаментально обрамленими зображеннями, що в реалістичній манері відтворювали міфологічні сюжети та героїчні звершення;
- в) лише рослинними орнаментами;
- г) лише магичними знаками.

#### **3. Визначте вірну відповідь:**

**Після запровадження християнства мистецтво Київської держави зазнало найбільшого впливу з боку:**

- а) мистецтва середньовічної Франції;
- б) Візантійського мистецтва;
- в) мавританського мистецтва
- г) мистецтва цивілізації доколумбової Америки.

#### **4. Визначте вірну відповідь:**

**Агапіт Печерський в часи Київської Русі був:**

- а) архітектором; б) літописцем; в) цілителем тяжких захворювань; г) бандуристом.

#### **5. Визначте правильну дату:**

**В якому році з'явилась перша літописна згадка про «Україну»?**

- а) 1187 р.; б) 988 р.; в) 1340 р.; г) 1991

#### **6. Часові рамки існування трипільської культури:**

- а) XI-IX тл. до н.е.; б) IV-III тл. до н.е.; в) II ст. до н.е. – II ст. н.е.

#### **7. Визначте вірну відповідь:**

**Що є основним критерієм для визначення духовної і матеріальної культури?:**

- а) фізичні властивості (розмір, матеріал ...); б) конкретність – абстрактність;
- в) призначення предмета; г) немає критеріїв.

#### **8. Визначте вірну відповідь:**

**Яке призначення духовної культури?:**

- а) задоволення інтелектуальних та емоційних потреб;
- б) надавати задоволення, радість, втіху;
- в) розвивати загальні здатності людини;
- г) розрізняти духові інструменти.

**9. Доповніть вірну дату:**

**Закон України «Про культуру», який визначає сучасні правові засади діяльності у сфері культури був прийнятий у...**

а) 2010 р.; б) 1991 р.; в) 2000 р.; г) 2001 р.

**10. Визначте вірну відповідь:**

**Яке призначення духовної культури?:**

- а) задоволення інтелектуальних та емоційних потреб;
- б) надавати задоволення, радість, втіху;
- в) розвивати загальні здатності людини;
- г) розрізняти духові інструменти.

## **Практичний змістовний модуль №2**

**Тестові питання:**

**1. Приєднання до Росії південних регіонів України та Криму відбулося в результаті:**

- а) перемоги Росії в російсько-турецьких війнах 1783 р.;
- б) перемоги в Полтавській битві 1709 р.;
- в) створення Малоросійської колегії 1722 р.;
- г) запровадження кріпосного права в Україні 1783 р.

**2. Визначте вірну дату:**

**В якому році відкрився Одеський (з 1929 р. академічний) оперний театр?**

а) 1809 р.; б) 1830 р.; в) 1861 р.; г) 1794 р.

**3. В якому році була заснована Одеса?**

- а) 1764р.;
- б) 1794р.;
- в) 1775р.;
- г) 1812р.

**4. Які міста поєднала перша залізнична лінія, споруджена в 1863р. у Наддніпрянській Україні?**

- а) Київ-Харків;
- б) Київ-Одеса;
- в) Катеринослав-Юзівка;
- г) Одеса-Балта.

**5. Коли була заснована Одеська державна філармонія ?**

а) 1937 р.; б) 1941 р.; в) 1905 р.; г) 1900 р.

**6. Наприкінці ХІХ століття Україна для Російської імперії стає головною:**

- а) машинобудівною базою; б) металургійною базою; в) видобувною базою;
- г) вугільно-металургійною базою.

**7. Здебільшого «дисидентський рух» в Україні приділяв увагу:**

- а) розгортанню на території України політики «русифікації»
- б) розширення демократії в республіці;
- в) акцентували увагу на порятунок нації, її духовної культури та мови;

г) відокремленню України від СРСР.

**8. Доповніть вірну відповідь:**

**Видатні українські актори і режисери ХХ ст. - ...**

а) О. Довженко, С. Параджанов, Р. Віктюк; б) М. Березовський, А. Ведель, Ф. Прокопович; в) М. Лисенко, брати Тобілевичі, М. Старицький; г) Я. Гаватович, Д. Туптало, Г. Сковорода.

**9. Доповніть вірне ім'я:**

**Дисидент, екранізатор твору «Тіні забутих предків» - .....**

а) С. Параджанов; б) С. Бондарчук; в) В. Лановий; г) Г. Чухрай.

**10. Доповніть вірну відповідь:**

**Дзюба, Є. Сверстюк, М. Матіос, В. Шкляр, В. Шевчук – представники сучасної української культури в галузі...**

а) літератури; б) акторського мистецтва; в) живопису; г) архітектури.

**Варіант 6**

**Теоретичний змістовний модуль № 1**

**Історичні передумови виникнення української культури.**

**Теоретичний змістовний модуль № 2**

**Наступ царизму на українську автономію, її обмеження (1708-1728 рр.). Ліквідація Гетьманщини та Запорізької Січі.**

**Теоретичний змістовний модуль № 3**

**Негативні явища у політичному та духовному житті України. Прояв опозиційного руху в українському суспільстві другої половини 70-х- першої половини 80-х років 20 століття.**

**Практичний змістовний модуль №1**

**Тестові питання:**

**1. Які найголовніші причини грецької колонізації Північного Причорномор'я:** а) соціально-економічні; б) культурно-просвітницькі; в) суспільно-політичні; г) еколого-економічні;

**2. Яка археологічна культура існувала на території України в ІУ-Ш ст. до н.е. :** а) трипільська; б) черняхівська; в) зарубинецька; г) кіммерійська;

**3. Позначте правильні твердження, що слов'янська прабатьківщина розміщала:**

а) на широкому просторі між Віслою, Одером і Дніпром;

б) на півночі – близькості Балтійського моря;

в) на південному узбережжі Чорного моря;

г) території Приазов'я;

**4. Первісна людина з'явилась на території України?**

а) 2 млн. років тому; б) 1 млн. років тому; в) 500 тис. років тому; г) 250 тис. років тому;

**5. Який етнос на території України започаткував застосування заліза?**

а) скіфи; б) сармати; в) таври; г) кіммерійці.

**6. Який тип господарства започаткувала Трипільська археологічна культура?**

а) натуральне господарство; б) відтворювальне господарство;  
в) товарне господарство; г) періодичне господарство

**7. Хронологічні межі існування Трипільської культури?**

а) 6 тис. до н.е.; б) 4 -3 тис. до н.е.; в) 4 -1 тис. до н.е.; г) 2 тис. до н.е. – 1 тис. н.е.;

**8. З якою археологічною культурою ототожнюють антський племінний союз?**

а) Зарубинецькою; б) Черняхівською; в) Черноліською.

**9. Визначте вірну відповідь:**

**Де на території України розташована найдавніша стоянка людини сучасного типу?**

а) Немирівське; б) Лука-Врублевецька; в) Кіік-Коба; г) Королеве.

**10. Визначте правильну дату:**

**Початком української мови, періодом виділення її з праслов'янської дослідники вважають:**

а) IX—X ст.; б) XII—XIV ст.; в) VII—VIII ст.; г) IIV – VI ст.; г) VI – IV тис. до н. е.

## **Практичний змістовний модуль №2**

### **Тестові питання:**

**1. Хто очолював рух опришків проти польських, угорських і українських феодалів на західноукраїнських землях у 1738-1745 рр.?**

а) М. Залязняк; б) О. Довбуш; в) І. Гонта; г) І. Богун;

**2. Позначте рік, у якому за наказом Катерини II було знищено Запорізьку Січ:**

а) 1709 р. ; б) 1768 р.; в) 1775 р.; г) 1764 р.;

**3. Панщина – це:**

а) форма земельної відробіткової ренти, що передбачала обов'язкову працю селянина власним інвентарем у господарстві землевласника;

б) хижацька експлуатація природних надр, виснаження української землі;

в) джерело збагачення українських феодалів;

г) робота селянина на власному господарстві;

**4. Основа причина виникнення українського козацтва:**

а) в окремих випадках – організаторська роль місцевих, прикордонних землевласників і урядовців;

б) посилення соціального, національного і релігійного гніту з боку уряду Речі Посполитої;

в) постійна військова небезпека з боку Кримського хана та кочових татарських племен;

г) наявність в українському суспільстві окремих прошарків вільних людей...;

**5. Яким роком датується цитований документ? “...після всемилостивішого від нас звільнення графа Розумовського, за його проханням, з чину гетьманського наказуємо нашому Сенатові для належного управління в Малій Росії створити там Малоросійську колегію, в якій бути головним нашому генералу графу Рум’янцеву...”** а) 1764 р.; б) 1775 р.; в) 1768 р. г) 1763 р.;

**6. Хрущовська політика десталінізації суспільно-політичного життя:**

а) призвела до встановлення демократії в країні;

б) носила суперечливий і незавершений характер;

в) потерпіла повний крах;

г) привела до повного «застою» і кризи радянського суспільства

**7. Хто очолював і коли була заснована Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод?:**

а) 1974 р. В.Чорновіл; б) 1975 р. В. Стус; в) 1976 р. М. Руденко; г) 1977 р.

Л. Лук’яненко;

**8. Здебільшого «дисидентський рух» в Україні приділяв увагу:**

а) розгортанню на території України політики «русифікації»

б) розширення демократії в республіці;

в) акцентували увагу на порятунок нації, її духовної культури та мови;

г) відокремленню України від СРСР.

**9. У якому році утворилася Українська гельсінська спілка?**

а) 1975 р.

б) 1976р.;

в) 1977 р.;

г) 1978 р.

**10. Доповніть вірну дату:**

**Етап цілковито повного тоталітарного панування «соцреалізму» мав такі хронологічні рамки...**

а) 1956 – 1987 рр.; б) 1933 – 1956 рр.; в) 1987 – 1991 рр.; г) 1917 – 1933 рр.

## **Варіант 7**

**Теоретичний змістовний модуль № 1**

**Усна народна творчість. Звичаї та обряди українського народу.**

**Теоретичний змістовний модуль №2**

**Гетьман І. Мазепа. Правда та вимисли. Аналіз часів його гетьманування.**

### **Теоретичний змістовний модуль №3**

**Шляхи подолання сучасного кризового стану у політичному, економічному та культурному житті української держави.**

### **Практичний змістовний модуль №1**

**Тестові питання:**

**1. Доповніть вірну відповідь:**

**Вершиною усної народної творчості до Х ст.. став...**

а) роман; б) роман-епопея; в) казка; г) міф.

**2. Доповніть вірну відповідь:**

**Календарно-обрядові величальні пісні зимового циклу, поширені серед народів Східної Європи (переважно у слов'ян), які виконуються під час новорічно-різдвяних свят – це...**

а) частівки; б) русальні; в) колискові; г) колядки.

**3. Герой народного епосу, реальна історична особа:**

а) Ілля Муромець;

б) Добриня Микитич;

в) Альоша Попович

**4. Визначте вірне ім'я :**

**Хто був укладачем збірки «Опис весільних українських простонародних обрядів»?**

а) Г. Калиновський; б) І. Котляревський; в) В. Антонович; г) Т. Шевченко.

**5. Мета братств (Київського, Львівського, Успенського та ін.) в литовсько-польський період української історії:**

а) захист православ'я, підвищення рівні освіти та культури; б) провадження політичних реформ; в) активна зовнішньополітична діяльність; г) участь у військових операціях;

**6. Доповніть вірну відповідь:**

**В період XV – XVI ст. виник новий жанр української народної музики - ...**

а) ратна музика; б) думи; в) биліни; г) родинно-обрядові пісні .

**7. Вкажіть рік першого повного видання Біблії церковнослов'янською мовою здійсненого І.Федоровим:**

а) 1574 рік; б) 1578 рік; в) 1581 рік; г) 1630 рік;

**8. Доповніть назву твору:**

**Перші згадки про купальські звичаї в Україні знаходимо в творі...**

а) «Густинський літопис» І. Вишенського; б) «Руська правда» Ярослава Мудрого; в) «Апокрисис» Христофора Філалета; г) «Селянки» Шимона Шимоновича.

**9. Визначте вірну відповідь:**

**Ознакою національної приналежності є....**

а) національний одяг; б) елементи побуту; в) національні зв'язки; г) національна самосвідомість.

**10. Доповніть вірну відповідь:**

**Відома світська споруда часів Київської Русі, яка збереглася до нашого часу –**

- а) Палац Святослава; б) Золоті ворота; в) Дитинець; г) Собор Федора Стратілата

## **Практичний змістовний модуль №2**

### **Тестові питання:**

#### **1. Коли відбулася Полтавська битва?**

- а) 27 червня 1709 р.;  
б) 1 квітня 1708 р.;  
в) 22 жовтня 1709 р.;  
г) 2 листопада 1708р.

#### **2. Генеральний писар козацького війська, найближчий помічник І. Мазепи:**

- а) Філон Гамалія; б) Пилип Орлик; в) Кость Гордієнко; г) Іван Сірко;

#### **3. Період розквіту бароко в Україні:**

- а) XVI ст.; б) XV ст.; в) XVII ст.; г) XIV ст.

#### **4. Для “мазепинського бароко” притаманне:**

- а) монументальність та ідея української державності;  
б) поширення ідей гуманізму;  
в) зміцнення позицій католицизму;  
г) особливий інтерес до людської особистості.

#### **5. Перлиною барокової літератури є творчість:**

- а) Івана Вишенського;  
б) Івана Франка;  
в) Григорія Сковороди;  
г) Тараса Шевченка.

#### **6. Позначте назву документа, який підписав Іван Мазепа на початку свого гетьманування в 1687р.:**

- а) «Батуринські статті»;  
б) «Березневі статті»;  
в) Глухівські статті;  
г) «Коломацькі статті».

#### **8. Про яке явище йдеться в цитованому документі:” Найбільшим негативом 1990-х рр. було «вимивання» активної, продуктивної частини населення – людей молодого та середнього віку – за межі держави. За офіційними даними, Україна втратила близько 3,5 млн осіб, третина з яких – кваліфіковані фахівці”:**

- а) підвищення кваліфікації за кордоном;  
б) вимушена депортація;  
в) політична еміграція;  
г) трудова міграція.

#### **9. Коли сталася глобальна катастрофа – аварія на Чорнобильській АЕС?:**

- а) квітень 1985 р.; б) червень 1987 р.; в) червень 1988 р.; г) квітень 1986 р.

#### **10. Позначте, коли в Україні була запроваджена національна грошова одиниця-гривня:**

- а) січень 1992р.; б) лютий 1994р.; в) вересень 1996р.; г) січень 1997р.



## **Варіант 8**

### **Теоретичний змістовний модуль № 1**

**Вплив християнства на культуру Київської Русі.**

### **Теоретичний змістовний модуль № 2**

**Українські землі під владою Російської та Австрійської (з 1867 р. Австро-Угорської) імперій наприкінці XVIII-у першій третині XIX ст.**

### **Теоретичний змістовний модуль № 3**

**Україна в роки Другої Світової війни ( 1939-1945р.р.) Велика Вітчизняна війна(1941-1945р.р.)**

### **Практичний змістовний модуль №1**

**Тестові питання:**

**1. Назвіть найдавнішу пам'ятку давньоруської писемності:**

а) Договори Русі з Візантією; б) Берестяні грамоти; в) Ізборник Святослава.

**2. Київська Русь являла собою:**

- а) федерацію земель;
- б) централізовану державу із самодержавною формою правління;
- в) демократичну республіку;
- г) місто-державу

**3.Князь, при якому культура Київської Русі досягла найвищого розквіту:**

- а)Володимир Великий;
- б)Ярослав Мудрий;
- в)Володимир Мономах;
- г)Святослав.

**4.Яка культура мала вирішальний вплив на розвиток храмового будівництва Київської Русі в період її розвитку?**

а)західноєвропейська;б) варязька; в)хозарська; г)візантійська.

**5. Світові релігії – це:**

- а) буддизм, християнство, іслам;
- б) індуїзм, християнство, іслам;
- в) іслам, християнство;
- г) індуїзм, християнство, буддизм.

**6. Впровадження християнства на території Київської Русі:**

- а) призвело до розколу суспільства на християн та язичників;
- б) сприяло швидкому політичному і культурному злету Київської Русі;
- в) об'єднало населення руських земель навколо Києва;
- г) сприяло розвитку торгівлі між Києвом та Візантією.

**7. Правильно визначте категорії феодально залежного населення Київської Русі:**

а) бояри; б) ченці; в) смерди; г) дружинники;

**8. Автором-укладачем літопису Київської Русі «Повість минулих літ» був:**

- а) Ярослав Мудрий;
- б) монах Нестор;
- в) митрополит Іларіон;
- г) Герасим Смотрицький;

**9. Визначте вірне ім'я:**

**Хто заснував Києво-Печерський монастир?**

- а) Володимир Великий; б) Ярослав Мудрий; в) ченці Антоній та Феодосій;
- г) Володимир Мономах.

**10. Позначте ім'я автора «Слово про Закон і Благодать»:**

- а) Антоній Печерський;
- б) митрополит Іларіон;
- в) невідомий автор;
- г) Ярослав Мудрий.

## **Практичний змістовний модуль №2**

**Тестові питання:**

**1. На Лівобережній Україні інститут гетьманства остаточно скасовано:**

- а) 1709р.; б) 1734 р.; в) 1764р.; г) 1775р.

**2. Після остаточної ліквідації гетьманства для управління Лівобережною Україною царською владою було створено:**

- а) Таємну канцелярію;
- б) Малоросійський приказ;
- в) Правління гетьманського уряду;
- г) Малоросійську колегію.

**3. У 1768р. Коліївщиною були охоплені райони:**

- а) Правобережної України;
- б) Лівобережній Україні;
- в) Слобідської України;
- г) Південної України.

**4. Що було спільним для селянських реформ XIX ст у Російській та Австрійській імперіях?**

- а) упровадження в умовах революційних подій у Європі;
- б) надання селянам землі та громадянських прав;
- в) залучення селянства до парламентської діяльності;
- г) ліквідація селянського малоземелля та безземелля.

**5. Доповніть вірні ім'я :**

**Фільм, що кликав українців боронити рідний край - «Україна в огні» (1967 р.) був створений за однойменною повістю видатного митця радянської доби...**

- а) О. Довженка; б) М. Захаров; в) С. Говорухін; г) Е. Рязанов.

**6. В результаті успішного проведення в 1944 р. радянськими військами Корсунь-Шевченківської наступальної операції створено сприятливі умови для:**

- а) визволення Криму;
- б) визволення східного Донбасу;
- в) масового визволення всіх українських земель;
- г) визволення Правобережної України;

**7. Якими були плани фашистської Німеччини щодо України?:**

- а) депортація українського населення, його фізичне знищення і вивезення на роботи до Німеччини, розчленування України, перетворення її в колонію;
- б) прагнення відродити споконвічну незалежність української держави;
- в) використати ідеологічні суперечності українського повстанського руху в своїх інтересах;
- г) введення в дію нових принципів німецької політики на Сході;

**8. Проект онімечення та колонізації України на перспективу був розроблений:**

- а) у «Зеленій папці» Герінга;
- б) у «Генеральному плані Ост»;
- в) у плані «Ольденбург»;
- г) у плані «Барбаросса»;

**9. Назвіть дату підписання Пакту «Молотова-Ріббентропа (Договір про ненапад)»:**

- а) 23 серпня 1939 р.; б) 22 червня 1941 р.; в) 15 червня 1939 р.; г) 28 вересня 1939 р.;

**10. Видатним представником радянського партизанського руху в роки Великої Вітчизняної війни був:**

- а) С. Ковпак; б) Я. Стецько; в) Р. Шухевич; г) С. Бандера;

## **.Варіант 9**

**Теоретичний змістовний модуль № 1**

**Слов'яни в давні часи: заняття, устрій, культура.**

**Теоретичний змістовний модуль № 2**

**Національно-культурне відродження України (кінець XVIII - XIX ст.).**

**Теоретичний змістовний модуль № 3**

**Українська революція 1917-1921р.р.**

**Практичний змістовний модуль №1**

**Тестові питання:**

**1. Головний бог у язичників:**

- а). Перун; б) Ярило; в) Купала; г) Дажбог.

**2. Бог сонця у язичників:**

- а) Велес; б) Перун; в) Ярило; г) Коляда

**3. Які назви племінних об'єднань давніх візантійських і готських істориків?** слов'ян уживаються в працях

- а) венеди, анти, склавини;
- б) алани, роксолани, авари;
- в) варяги, вандалі, словени;
- г) поляни, сіверяни, древлян.

**4. Позначте правильні твердження, що слов'янська праатьківщина розміщала:**

- а) на широкому просторі між Віслою, Одером і Дніпром;
- б) на півночі – близькості Балтійського моря;
- в) на південному узбережжі Чорного моря;
- г) територія Приазов'я;

**5. Анімізм – це:**

- а) віра в існування душі та духів;
- б) віра в потойбічне життя;
- в) віра у надприродну спорідненість людей із тваринами чи рослинами;
- г) віра в надприродну силу, що править світом.

**6. Ініціації – це:**

- а) обряди посвячення у доросле життя;
- б) система заборон;
- в) різновид магічних дій;
- г) поклоніння померлим предкам.

**7. Доповніть вірну відповідь:**

**Образом сил природи у слов'ян були такі божества :**

- а) Дажбог, Німфи, Русалки; б) Дажбог, Перун, Стрибок; в) Стрибок, Лісовики, Мавки;
- г) Волос, Мокош, Сварог.

**8. У Європі язичників-русів називали?**

- а) дикунами; б) поганцями; в) варягами; г) варварами.

**9. Позначте, коли було велике розселення слов'ян:**

- а) I-II ст.; б) III-IV ст.; в) VI-VIII ст.; г) VIII-IX ст.

**10. Визначте вірну відповідь:**

**Що символізувала у давніх слов'ян Берегиня?**

- а) матір всього суцього; в) матір неба; б) матір-землю; г) богиню води.

## **Практичний змістовний модуль №2**

**Тестові питання:**

**1. Доповніть вірну відповідь:**

**В українській літературі XIX ст. переважали стилі...**

- а) романтизм та реалізм; б) модернізм та постмодернізм; в) бароко та класицизм;
- г) готика та сентименталізм.

**2. Автором брошури «Самостійна Україна» був:**

- а) І. Франко; б) М. Міхновський; в) В. Винниченко; г) С. Єфремов;

**3.Що було характерним для розвитку української культури першої половини XIXст.**

- а)поширення стилю бароко в архітектурі;
- б)копіювання кращих зразків княжої доби;
- в)формування нової української літературної мови;
- г)виникнення традиційного пересувного лялькового театру.

**4. Визначте вірну відповідь:**

**Які організації відігравали помітну роль в суспільно-політичному, культурному, науковому та мистецькому житті**

**України II пол.. XIX ст..?**

- а) громади; б) братства;в) товариства; г) лекторії.

**5. «Харківські романтики» це:**

- а) об'єднання православного духовенство, яке було опорою російського царизму;
- б) таємна декабристська організація 20-х рр. XIX ст.;
- в) літературне об'єднання, створене студентами у 20-40-х рр.XIX ст.;
- г) організація громадівського руху;

**6. Які органи влади утворилися в Україні після перемоги Лютневої революції (1917 р.):**

- а) двовладдя – місцеві органи Тимчасового уряду та Української Центральної Ради;
- б) двовладдя – Тимчасовий уряд і Рада робітничих, солдатських і селянських депутатів;
- в) тривладдя – Тимчасовий уряд, УЦР, Раднарком.

**7. Із запропонованих текстів виберіть той, який за своїм змістом відповідає III Універсалу УЦР:**

- а) Виходячи із угоди з Тимчасовим урядом, Центральна Рада заявляє, що вона не має наміру встановлювати автономію України до скликання загальноросійських Установчих зборів;
- б) Центральна Рада проголошує Україну самостійною незалежною державою;
- в) Центральна Рада проголошує Українську Народну Республіку (УНР) в складі Російської республіки.

**8. Який з чотирьох Універсалів УЦР проголосив Україну незалежною, вільною, самостійно, суверенною державою:**

- а) I – 10 червня 1917 р.;
- б) II – 3 липня 1917 р.;
- в) III – 7 листопада 1917 р.;
- г) IV – 22 січня 1918 р.

**9. . Час існування української держави гетьмана П.Скоропадського:**

- а) лютий-вересень 1918р.;
- б) квітень-грудень 1918р.;
- в) березень-листопад 1918р.;
- г) лютий-травень 1918р.

**10. Директорія УНР утворилась:**

- а) в ніч на 1листопада 1918р.;

- б) 4 листопада 1918 р.;
- в) в ніч на 14 грудня 1918 р.;
- г) 1 січня 1919 р.

## **Варіант 10**

### **Теоретичний змістовний модуль № 1**

**Землеробсько-скотарські племена трипільської та інших культур на території сучасної України. Основні досягнення у господарському та духовному житті**

### **Теоретичний змістовний модуль № 2**

**Києво-Могилянська академія як центр освіти і науки в Україні.**

### **Теоретичний змістовний модуль № 3**

**Розбудова Української незалежної держави.**

### **Практичний змістовний модуль №1**

**Тестові питання:**

**1. Хто такі кіммерійці, скіфи, сармати?:**

- а) кочові племена тюркського походження;
- б) кочові іраномовні племена;
- в) давньослов'янські племена;
- г) племена східних германців.

**2. Який тип господарства започаткувала Трипільська археологічна культура?**

- а) натуральне господарство;
- б) відтворювальне господарство;
- в) товарне господарство;
- г) періодичне господарство;

**3. Політеїзм – це:**

- а) віра в духів;
- б) віра в єдиного бога;
- в) віра у багатьох богів;
- г) віра у надприродну силу, що править світом.

**4. Монотеїзм виник у:**

- а) етнічних релігіях;
- б) первісних релігіях;
- в) світових релігіях;
- г) нетрадиційних релігіях.

**5. Визначте вірну відповідь:**

**Який народ залишив найбільше золота в своїх поховальних курганах?**

а) скіфи; б) сармати; в) кіммерійці г) анти.

**6. Позначте місце ,біля якого виявлена найдавніша пам'ятка в Україні:**

а) Амвросіївка; б) Бабин в) Королеве; г) Рокосове.

**7. Яку культуру відкрив Вікентій Хвойка?**

а) зрубна культура;

б) культура кулястих амфор;

в) трипільська культура;

г) черняхівська культура.

**8. Позначте, коли у Північному Причорномор'ї з'явилися скіфи:**

а) X ст. до н.е.;

б) VII ст. до н.е.;

в) V ст. до н.е.

г) III ст. до н.е.

**9. Яка назва першого народу на наших землях, чиє найменування нам відоме:**

а) анти; б) кіммерійці; в) сармати; г) скіфи.

**10. Яка археологічна культура існувала на території України в ІУ-Ш ст. до н.е. :**

а) трипільська; б) черняхівська; в) зарубинецька; г) кіммерійська;

## **Практичний змістовний модуль №2**

### **Тестові питання:**

**1. Визначте вірну відповідь:**

**Хто зробив найбільший внесок у XVIII ст. у розвиток української філософської думки:**

а) А. Ведель; б) Г. Сковорода; в) І. Саблуков; г) Д. Бортнянський;

**7. Визначте вірну дату:**

**2. Друга золота доба українського мистецтва:**

а) кінець XVII ст.;

б) часи Б. Хмельницького;

в) часи гетьманування І. Мазепи.

**3. Доповніть необхідне слово:**

**Відсутність урочистої зверхності та помпезності характеризує барокову архітектуру...**

а) Франції; б) України; в) Італії; г) Німеччини.

**3. Визначте вірну відповідь:**

**Хто був першим автором вітчизняної друкованої книги?**

а) І. Федоров; б) П. Русин; в) Ю. Дрогобич; г) Г. Смотрицький.

**4. Що собою представляли братства?:**

а) політичні організації;

б) культурно-просвітницькі організації;

в) громадсько-політичні організації;

г) військово-адміністративні організації;

**5. Коли було засновано Києво-Могилянську академію( колегію):**

а) 1615р.; б) 1620 р.; в) 1632 р.; г) 1646 р.

**6. Позначте прізвище релігійного діяча, який у 1620р. став київським митрополитом:**

- а) Йов Борецький;
- б) Лаврентій Зизаній;
- в) Петро Могила;
- г) Мелетій Смотрицький.

**7. Верховна Рада УРСР прийняла Декларацію про державний суверенітет України:**

- а) 16 липня 1990 р.;
- б) 24 серпня 1991 р.;
- в) 1 грудня 1991 р.

**6. Акт проголошення незалежності України було прийнято:**

- а) 19 серпня 1991 р.;
- б) 24 серпня 1991 р.;
- в) 17 жовтня 1991 р.;
- г) 1 грудня 1991 р.

**8. Визначте вірне ім'я:**

**Назвіть ім'я представника українського живопису сучасності – автора циклу картин «Шевченкіана», «Голос моєї душі».**

- а) І. Марчук; б) Г. Синиця; в) А. Антонюк; г) В. Зарецький.

**9. В якому році прийнято Закон про державну мову?**

- а) 1989 р.; б) 1990 р.; в) 1991 р.; г) 2001р.

**10. Позначте назву країни, яка першою визнала незалежність України 2 грудня 1991р.:**

- а) Канада; б) Литва; в) Польща; г) Угорщина.

**4. Список рекомендованої літератури та навчально-методичного забезпечення:**

**Література:**

**Основна:**

1. Нагайник В.А. Витоки українського народу. Східнослов'янська держава Київська Русь: Електронна версія конспекту лекцій з дисципліни «Історія України». – 2-е вид., перероб. і доп. – Одеса: ОДЕКУ, 2008. – 88 с.

2. Влялько В.А., Довженко Л.В. Історія українських земель у II-й половині XII - I-й половині XIV ст. ст. Галицько-Волинська держава: Конспект лекції з дисципліни «Історія України». - Одеса: ОГМІ, 1999.

3. Нагайник В.А., Влялько В.А. Українські землі у складі Польського королівства і Великого князівства Литовського та їх об'єднаної держави Речі Посполитої: Конспект лекції – Одеса: ОДЕКУ, 2002. – 82 с. – (електронна версія).

4. Глушкова Н. М. Історія української культури. Конспект лекцій.- Одеса.»ТЕС».2012.-150с.



. 5. Історія України/ Відп. ред. Ю. Сливка; керівник авт. кол. Ю. Зайцев. – Вид. 4-те. – Львів: світ, 2003. – 520с. з іл.

6. Савченко Н.М., Подольський М.К. Історія України: модульний курс. Навчальний посібник. - Київ, Центр навчальної літератури, 2006.- 543с.

**Додаткова:**

1. Влялько В.А. Історія України (терміни і поняття): Навч. посібник. - Одеса: Екологія, 2006.- 26с.

2. Влялько В.А. Україна між двома війнами (1921-1939 рр.): Конспект лекцій. – Одеса: Вид-во «ТЭС», 2011. – 45 с. – (електронна версія).

3. Нагайник В.А. Визвольна війна українського народу середина сер. XVII ст. Утворення національної Козацької держави: Електронна версія конспекту лекцій з дисципліни «Історія України». – Одеса: ОДЕКУ, 2009. – 60 с.

4. Нагайник В.А. Україна в роки Другої світової війни та її складової частини – Великої Вітчизняної (1939-1945): Конспект лекції з дисципліни «Історія України». – Одеса: ОДЕКУ, 2013.–151 с. – (електронний варіант).

5. Бойко О.Д. Історія України: Посібник. – Київ: Видавничий центр «Академія», 2001. – 656с.

6. Бокань В. Польовий Л. Історія культури України. Навч. посібник.-К.МАУП,2002.- 256с.

7. Бичко А.К. та ін.. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. К.Либідь.1993.- 390с.

8. Висоцький О.Ю. Історія української культури.- Днепропетровск.НМетАУ,2009.- 130с.

9. Кордон М.В. Історія української культури: навч.посіб.-Львів: «Магнолія 2006»,2011.- 335с.

10. Світлична В.В. Історія України: Навч. посіб./За ред. Ю.М.Алексєєва. – 3-є вид. – К.: «Каравела», 2006. – 588 с.

11. Субтельний О. Україна: Історія: навчальний посібник / О.Субтельний. – 3-є вид. перероб. і доп. – Київ: Либідь, 1996. – 720 с.

12. Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія української культури.-К:»Кондор»,2006.-264с.

Зазначена навчальна і методична література з дисципліни «Історія України і Історія української культури» є в наявності у бібліотеці університету та в електронному вигляді на кафедрі українознавства та соціальних наук.

**Інформаційні ресурси**

**[www.library-odeku.16mb.com](http://www.library-odeku.16mb.com)**

**Перелік питань лекційного та практичного модулів на підставі яких складені**

## тестові завдання письмового іспиту з дисципліни «Історія України і Історія української культури»

1. Коли, де виникло поселення первісних людей на території України. [1. с.18-20]
2. Характеристика стародавнього кам'яного віку первісної епохи. [5. с.3-6]
3. Середньокам'яна доба (мезоліт). [5. с.6-7]
4. Доба неоліту (новий кам'яний вік). [5. с.7-8]
5. Доба енеоліту (мідно-кам'яний вік). Трипільська культура. [5. с.8-13]
6. Бронзовий вік первісної епохи. [5. с.16-17]
7. Ранньозалізна доба. [5. с.28-29]
8. Кіммерійці, скіфи, сармати. [5. с.35-43,52], 8. с.8-10]
9. Античні міста-держави Північного Причорномор'я. [8. с.47-49]
10. Сутність, структура та функції культури ([4]С.5-7), ([6] С. 5-8; [7] С. 15-16)
11. Поняття світової та національної культури [4]С.5-7), ([6] С. 5-8; [7] С. 16-21)
12. Історичні передумови виникнення української культури [4]С.11-20), ([6] С. 11-19; [7] С. 270-275)
13. Характеристика слов'янських племен. Аналіз процесу виникнення протидержавних об'єднань східнослов'янських племен напередодні утворення держави Київська Русь. [5. с.58-61], 8. с.11-13]
14. Характеристика східних слов'ян. [5. с.61-64], [8. с.11-13]
15. Культура дохристиянської Русі [4]С.21-24), ([6] С. 21-24 ; [7] С. 275-279)
16. Утворення Київської держави. Соціально-економічний і політичний лад Київської Русі. Найвидатніші князі Київської Русі, напрямки їх внутрішньої і зовнішньої політики. [5. с.65-67], [8. с.15-19]
17. Володимир Великий – реформатор Київської Русі. [8. с.68-69], [6. с.20-23]
18. Часи правління, основні напрямки внутрішньої і зовнішньої діяльності князя Ярослава Мудрого. [5. с.69-71], [8. с.24-26]
19. Що таке релігія? Показати різницю між язичництвом і християнством.
20. Культура Київської Русі. [5. с.72-77], [8. с.27-30]
- Вплив християнства на розвиток культури в Київській Русі. ([6] С. 24-39; [7] С. 279-287)
21. Історичне значення Київської Русі. [1. с.77-79], [8. с.30, с.79]
22. Причини і процес роздробленості Київської Русі. [2. с.3-5], [8. с.31-36]
23. Який вплив мала монголо-татарська навала на суспільно-політичний, соціально-економічний розвиток східнослов'янських земель. [2. с.19-23], [8. с.42-44]
24. Поясніть походження назв «Русь», «Київська Русь». [1. с.55-56], [8. с.13-15]
25. Поясніть походження назви «Україна». [2. с.13-14], [8. с.34-35]

26. Яку роль відігравали князі Роман Мстиславич і Данило Романович в українській історії? [5. с. 84-88], [8. с.39-42]
27. Роль Галицько-Волинського князівства в історії українського державотворення. [5.с.88-93, 96-98], [8. с.47-48]
28. Причини швидкого „захоплення” українських земель Великим Литовським князівством. [3. с. 4-9], [8. с.48-54 ]
29. Українські землі у складі Великого Князівства Литовського та інших держав (друга половина XIV ст.- XVст.)
30. Люблінська унія 1569р. і Берестейська церковна унія 1596р. [3. с.45-51], [8. с.55-58,с.101]
31. Визначте причини виникнення і джерела формування українського козацтва? [3. с.26-29], [8. с.58-63, с.112-113]
32. Що собою представляла Запорізька Січ? Ознаки козацької державності. [3. с.31-40], [8. с.58-63]
33. Козацько-селянські повстання XV- першої пол. XVI ст. (К. Косинський, С. Наливайко). Причини поразок. [5. с.117-119], [8. с.64-66]
34. Козацько-селянські повстання XV- першої пол. XVI ст. (М.Жмайло, Т.Федорович, І.Сулима, П.Гуня). Причини поразок. [5. с.129-133], [8. с.67-69]
35. Історичні та суспільно-політичні умови розвитку Української культури XIV – першої половини XVII ст.; [7] С. 291-294)
36. Культура козацтва ([4] С. 66-71), ([6] С. 66-71; [7] С. 325-329)
37. Острозька слов'яно-греко-латинська академія та її роль у поширенні просвітницьких ідей в Україні. ([6] С. 51-52 ; [7] С. 301-302)
38. Братства та їх роль у піднесенні національної культури наприкінці XVI - початку XVII ст. ([6] С. 46-47 ; [7] С.302-303)
39. Початок книгодрукування в Україні. ([6] С.56-57 ; [7] С. 305-307)
40. Суспільно-культурні погляди та літературна діяльність Івана Вишенського. (6] С. 49-50)
41. Ренесансні ідеї в українській архітектурі та мистецтві XVI-XVII ст. ([6] С. 57-64 ; [7] С. 317-321)
42. Полемічна література у контексті суспільно-культурного розвитку України.([4]С.47-50), ([6] С. 47-50; [7] С. 307-314)
43. Розвиток освіти та науки XIV – першої половини XVII ст.([4]С.50-57), ([6] С. 50-57; [7] С. 299-307)
44. Культурна і просвітницька діяльність П.Могили ([6] С. 52-56 ; [7] С. 303-305)
45. Києво-Могилянська академія та її суспільно-культурна діяльність ([6] С. 52-55 ; [7] С. 303-304)

- 46.Культура XVII – XVIII ст.([4]С.66-85), ([6] С. 66-71; [7] С. 322-324)
- 47.Українське бароко як системотворчий чинник української культури XVII – XVIII ст. ([6] С. 76-84; [7] С. 342-350)
48. Гуманістичний характер творчості Г.С.Сковороди. ([6] С. 73; [7] С. 338-339)
- 49.Вертеп і вертепна драма в українській культурі. ([6] С. 83-84; [7] С. 327, 340)
- 50.Визвольна війна 1648-1657рр. Передумови повстання. Богдан Хмельницький видатний полководець, дипломат, державний діяч, одна з найвеличніших постатей історії України. [5. с.133-135] , [8. с.125-132,с.140]
- 51.Розкрийте зміст соціально-економічного, національного і релігійного гніту в українських землях з боку Речі Посполитої.[3. с.47-51], [8. с.54-58]
- 52.Події першого року Національно-Визвольної війни. [5. с.135-139], [8. с.129-132]
- Державне будівництво. Білоцерківський мир. Жванецька мирна угода.[5. с.139-141], [8. с.135-137]
- 53.Збаржська та Зборівська облоги. Основні положення Зборівського договору. Берестецька битва. Білоцерківський договір. [5. с.139-141], [8. с.135-137]
- 54.Яке значення мав Переяславсько-Московський договір 1654 р. та яка його сучасна оцінка? [5. с.141-144], [8. с.137-140]
55. Руїна. Поділ України.
- 56.Іван Мазепа. Спроба відновити державну незалежність України. Союз із Карлом XII. Полтавське Битва. [5. с.156-161], [8. с.153-155]
- 57.Пилип Орлик. Конституція України. [5. с.161-163], [8. с.156-157]
- 58.Гетьманщина і Правобережжя XVIII століття. [5. с.163-168], [8. с.157-159,с.160]
- 59.Ліквідація гетьманства та автономія України XVIII ст. [5. с.170-173], [8. с.205-208]
- 60.Розвиток культури (сер. XVII – XVIII ст.) ([4]С.66-85), ([6] С. 66-71; [7] С. 322-324)
- 61.Літописи XVII – XVIII ст. та їх автори ([6] С.73-76) .
- 62.Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій: соціально-економічні і політичні аспекти. [5. с.185-203], [8. С.170-171]
- 62.Українське національно-культурне відродження XIX століття ([4] С. 86-111); ([6] С. 86-92; [7] С. 351-353)
- 63.Роль М.Драгоманова в історії української культури. ([6] С. 87-88 ; [7] С. 374-375, 376-377)
- 64.Роль Кирило-Мефодіївського товариства у розвитку української культури ([6] С. 90-91 ; [7] С. 366-368)
- 65.Розвиток освіти і науки в XIX ст. ([4] С.86-92), ([6] С.87-92)
- 66.Література XIX ст.: від романтизму до реалізму ([6] С. 92-96) ;
- 67.Становлення професійного театру і професійної музики в XIX ст. ([6] С. 96-102; [7] С. 378-379;

68.Класицизм в архітектурі XIX ст. ([6] С. 102-104)

69.Україна на початку XX ст. Перша світова війна. Революційні події в Україні. [5. с.229-234], [8. с.266-270]

70.Лютнева буржуазна революція в Петрограді. Революційні події в Україні.

71.Утворення Української Центральної Ради (ЦР). [5. с.234-236], [8. с.297-302]

72.Проблема державності України та ставлення до неї різних політичних сил. I та II Універсали Центральної ради. [5. с.236-238], [8. с.302-306]

73.Жовтнева революція в Петрограді та ставлення до неї Центральної Ради. III Універсал. Проголошення УНР. [5. с.238-242], [8. с.306-308]

74.Проголошення радянської влади в Україні. Загострення відносин між більшовицькою владою і Центральною радою. [5. с.242-243], [8. с.306-307]

75.IV Універсал ЦР. Проголошення самостійності України. Брестський мир.

76.Окупація України німецькими та австрійськими військами. [5. с.241-243], [8. с.308-3012]

77.Гетьманщина. Внутрішня і зовнішня політика Павла Скоропадського. [5. с.244-248], [8. с.313-314]

78.Західноукраїнські землі 1918-1919 рр. Проголошення ЗУНР. Спроба об'єднати УНР і ЗУНР. Директорія. Протиборство політичних сил в Україні. Громадянська війна та її наслідки. [5. с.248-265], [8. с.325-328]

79.Утворення СРСР, УРСР в складі СРСР. [5. с.266-272], [8. с.329-332]

80.Українізація. Українське національне відродження в 20-х рр. [5. с.272-276], [8. с.342-352]

81.Нова економічна політика (НЕП). Відбудова н/г. Україна і НЕП. [5. с.268-269], [8. с.332-333]

82.Індустріалізація в Україні. Проблеми і здобутки. [5. с.279-281], [8. с.354-358]

83.Становлення тоталітарного режиму в СРСР. Сталінський терор в Україні та його наслідки. Суцільна колективізація і засоби її проведення. Основні наслідки для України. Голодомор 1932-1933 рр. [5. с.281-286], [8. с.358-366,367-371]

84.Західноукраїнські землі в складі Польщі, Румунії, Чехословаччини в 20-30-ті роки. [5. с.290-305], [8. с.375-379]

85.Основні тенденції культурного розвитку 20-30-х років XX ст. ([4] С.113-117) , ([6] С. 118-127)

86.Традиції і новаторство в українській культурі XX ст. ([6] С. 118-127)

87.Причини, характер Другої світової війни. Радянсько-німецький пакт про ненапад. Возз'єднання Західноукраїнських земель у складі УРСР. [5. с.306-315], [8. с.380-384]

88.Окупаційний режим. Розгортання антифашистського руху опору в Україні. [5. с.321-334], [8. с.389-395]

- 89.Визволення України. Перемога над фашистською Німеччиною. Наслідки та уроки Другої світової війни для України. Геополітичні наслідки Другої світової війни. [5. с.334-340], [8. с.396-400]
- 90.Післявоєнна відбудова і подальший розвиток України в 1945 - середина 50-х років. 5. с.341-349], [8. с.457-466]
- 91.Соціально-економічні і політичні процеси в республіці в II пол.50-х рр. – I пол.60-х рр. Діяльність М.С. Хрущова. [5. с.349-356], [8. с.467-478]
- 93.УРСР у II пол.60-х - середина 80-х рр. Період «застою» (20 років). [5. с.357-376], [8. с.475-484, 490-491]
- 94.Культурні процеси 50-80-х років ХХ ст. Українські «шістдесятники» ([4] С.133-141).
- 95.«Перебудова» і Україна. Причини, суть, наслідки. [5. с.380-385], [8. с.508-509, 516]
- 96.Утворення незалежності України. [5. с.386-395], [8. с.510-513]
- 97.Соціально-економічний розвиток України як держави. [5. с.395-402], [6. с.510-513]
- 98.Основні напрямки зовнішньої політики сучасної України. [5. с.403-434], [8. с.518-519]
- 99.Україна – крок у ХХІ століття. [5. с.434-459], [8. с.536-537]
- 100.Особливості культурного відродження незалежної України. ([6] С. 141-149)

